

Centrum för språk- och litteraturdidaktik, CSL

Verksamhetsberättelse 2016

Verksamhet

Centrum för språk- och litteraturdidaktik (CSL) är en mångvetenskaplig miljö där forskare och lärare från flera ämnen samverkar kring praxisinriktad ämnesdidaktisk forskning och utvecklingsarbeten som tar sin utgångspunkt i konkreta problem och utmaningar i skolans verksamhet. Genom våra studier och seminarier vill vi bidra till en utvecklad teoretisk förståelse av skolans språk- och litteraturarbete, samtidigt som vi deltar i utvecklingen av undervisning i språk och litteratur. CSL har ett väl fungerande och ömsesidigt givande samarbete med lärare på olika utbildningsstadiet från förskola till universitet samt med forskare vid andra universitet och högskolor i Sverige och utomlands. Verksamheten omfattar även externt samarbete i form av föreläsningar och kompetensutvecklingsprojekt tillsammans med skolor och lärare. De flesta av våra forskare undervisar i lärarutbildningen och handleder också studenter som skriver examensarbeten och andra uppsatser. Våra forskare har också uppdrag som handledare eller biträdande handledare till doktorander och licentiander vid Kau såväl som vid andra svenska och utländska universitet.

Den främsta styrkan för CSL är att våra forskare arbetar tillsammans kring språk- och litteraturdidaktiska frågor inom universitetet, men också på nationella och internationella arenor. Framförallt stärktes samarbetet med nordiska forskare och lärosäten under året, som exempelvis det VR-finansierade forskningsprojektet *Uppkopplade klassrum* där CSL-forskare samarbetar med finska forskare och de nordiska projekten *MultiL1* och *LISA*. Under 2016 fördjupades också samarbetet med CSD och SMEER genom den tvärvetenskapliga forskargruppen ROSE – Research on Subject-specific Education – som utsågs till ”stark forskargrupp” vid Karlstads universitet. Den starka forskargruppen inleder sin verksamhet 2017. CSL fortsatte också göra strategiska satsningar av medel till pilotprojekt för att skapa underlag för bland annat ansökningar till externa forskningsråd. Även i år beviljades CSL-forskare VR-medel (Sandlund & Sundqvist, medsökande i projektet *Flerspråkiga praktiker: En resurs i engelskundervisningen?*). Under året har medel också använts till en postdoktor på 50%, som innehades av Eric Borgström, lektor i svenska språket vid Örebro universitet samt två gästprofessorer, Lise Iversen Kulbrandstad, professor i norska vid Høgskolen i Hedmark och Åsa Wedin, professor i pedagogiskt arbete vid Högskolan i Dalarna.

Miljöbeskrivning 2016

I miljön deltog under 2016 22 forskare från ämnena engelska, litteraturvetenskap, pedagogiskt arbete, spanska, svenska språket och svenska som andraspråk. Dessutom är tio forskarstuderande aktiva i CSL.

1 professor: Christina Olin-Scheller

2 gästprofessorer: Lise Iversen Kulbrandstad, Åsa Wedin

4 docenter: Helen Blomqvist, Erica Sandlund, Pia Sundqvist, Michael Tengberg,

15 doktorer: Vigdis Ahnfelt, Pilar Álvarez, Stig-Börje Asplund, Anna-Lena Göransson, Nina Kilbrink, Marika Kjellén, Birgitta Ljung Egeland, Lena Lötmarker, Carin Roos, Ingrid Mossberg Schüllerqvist, Marie Tanner, Catarina Tjernberg, Marie Tåqvist, Dan Åkerlund

1 postdoktor: Eric Borgström

9 forskarstuderande, varav 8 doktorander (D) och 1 licentiand (L): Susanne Duek (D), Djamila Fatheddine (D), Karin Forsling (D), Camilla Grönvall Fransson (D), Maria Larsson (L), Anna Lindholm (D), Margareta Ullström (D), Peter Wikström (D), Anna Öhman (D). Dessutom är Tove Sommervold, doktorand vid Høgskolen i Hedmark knuten till miljön.

Forskningsaktiviteten har varit fortsatt hög under 2016 och lektorstöd har utlysts och beviljats sex forskare i fyra olika projekt (se nedan). Därutöver har fem forskare haft lektorstöd för tre nya projekt genom extra medel som kom CSL till del i slutet av maj 2016 (se nedan). Dessa medel gjorde också att en doktorand kunde medverka i ett av dessa tre projekt och att en adjunkt kunde medverka som forskningsassistent. Deltagandet vid forskningskonferenser är högt (se bilaga 2) och noterbart är också den stora samverkan med forskare internt och externt. Flera forskare har också haft extern finansiering. Genomströmningen av forskarstuderande kan också betecknas som god: Marie Tåqvist försvarade sin avhandling under 2016 och Susanne Duek hade sitt slutseminarium under 2016 och beräknas disputera 24 februari 2017.

Vår gästforskare Lise Iversen Kulbrandstad har stöttat både master- och forskarstuderande och lektorer genom regelbundna textseminarier, handledning och gemensamt skrivande av artiklar och ansökningar, framförallt inom svenska som andraspråk. Kulbrandstad har också aktivt deltagit i CSL:s strategiarbete och framtagande av forskningsprogram samt organiserat ett symposium med deltagare från Norden som ägde rum vid SmDi-konferensen i Karlstad i november. Åsa Wedin har stöttat forskare inom svenska som andraspråk genom att stärka forskningsmiljöns strategiska satsningar på ansökningar till externa finansiärer och samskrivande av artiklar. Postdoktor Eric Borgström har deltagit i det CSL-finansierade projektet *Likvärdig bedömning*, eller *EquA-projektet*, ett kombinerat forsknings-/kompetensutvecklingsprojekt om effekter av bedömarträning och sambedömning på samstämmighet vid bedömning av nationella prov i svenska och engelska.

Utöver ovan nämnda forskare ingår också ett antal adjunkter i miljön. Dessa medverkar aktivt med olika uppdrag från Skolverket samt som assistenter i olika forskningsuppdrag. De skriver och presenterar även sina rapporter/ uppsatser i olika sammanhang i CSL:s verksamhet.

Forskningsinriktning

CSL:s forskningsinriktning har under den senaste 3-årsperioden riktats mot temat *läsning-undervisning-bedömning* och forskningsansökningar som anknöt till redan pågående projekt i miljön har prioriterats. Denna satsning har resulterat i ett stadigt ökande av publikationer. Under 2016 antogs ett nytt forskningsprogram där forskningen under 2017-2019 huvudsakligen kommer att riktas mot flerspråkighet/multilitteracitet, multimodalitet och bedömning. Satsningen på etablerade forskare kommer att fortsätta, samtidigt som vi gör en strategisk satsning på ett inflöde av doktorander och juniora forskare för att säkerställa en fortsatt utveckling av forskningsmiljön. Som exempel på detta kan nämnas två projekt där seniora forskare arbetar tillsammans med adjunkter, liksom att doktorander, nydisputerade och adjunkter får uppdrag som forskningsassistenter i större projekt. En annan strategisk satsning som har gjorts under 2016 är att med CSL-medel påbörja *EquA-projektet*. Sex forskare är delaktiga i det projektet. Under året har också forskare inom CSL knutits till det nordiska projektet *LISA (Linking Instruction and Student Achievement)* som syftar till att på empirisk grund kunna härleda undervisningsstrategier av betydelse för elevers lärande.

CSL-miljön har också stärkts att interna och externa medel knutit flera nya forskare till pågående projekt. I projektgruppen kring *Uppkopplade klassrum* deltog under 2016, förutom Christina Olin-Scheller och Marie Tanner, ytterligare tre personer i mindre studier knutna till projektet. I projektet *Fortbildning på Facebook* rekryterades Ann-Christin Randahl som postdok och ytterligare en forskare och en forskarassistent har knutits till projektet.

Satsning på doktorander

Det ingår i vår strategi att stärka CSL:s forskningsmiljö genom uppbyggnad underifrån och genom att kombinera rekryteringar av interna och externa personer till vår pågående forskning. Under hösten 2016 genomfördes i anslutning till SmDi-konferensen en doktoranddag som välkomnade över 30 deltagare från vårt eget och andra lärosäten i Norden. Det gemensamma arbetet i LUN med att organisera en regional forskarskola i ämnesdidaktik har fortsatt under året och med hjälp av medel från Region Värmland påbörjas rekryteringen av forskarstuderande under våren 2017. Också samarbetet med Høgskolen i Hedmark kring handledning av doktorander har fortgått. Vi samarbetar även kring framläggande av avhandlingstext, doktorandkurser och workshops för såväl doktorander som disputerade forskare.

Könsfördelning

Antal personer som ingår i CSL-miljön har utökats under 2016, och eftersom nytillkomna personer till största delen var kvinnor innebär detta att den obalans gällande könsfördelning som hade börjat utjämnas har vuxit. Könsfördelningen i CSL:s miljö var under 2016 5 män och 27 kvinnor (16 % män och 84 % kvinnor).

Publicering

CSL arbetar för att öka antalet publiceringar och för att antalet forskningsansökningar som leder till extern finansiering ska öka. Vi kräver därför skriftliga redovisningar av den forskning vi finansierar. Detta har varit framgångsrikt och framförallt har antalet vetenskapliga publiceringar (SWEPUB och WoS) ökat betydligt (från 17 2015 till 27 2016). Vi ser också att denna positiva trend kommer att fortsätta under 2017 då ett stort antal artiklar är accepterade, under utgivning och inskickade till rankade tidskrifter (se bilaga 1). Förutom artiklar i svenska, nordiska och internationella tidskrifter har forskare inom CSL färdigställt två vetenskapliga böcker under 2016 – *Läsa mellan raderna* (Olin-Scheller & Tengberg (red.) och *Extramural English in teaching and learning: From theory and research to practice* (Sundqvist & Sylvén). Ett boksynopsis har också författats för Studentlitteratur (Sandlund & Sundqvist).

Nedan redovisas antalet publiceringar för 2016 enligt LUN:s riktlinjer (2015 inom parentes).

SWEPUB & WoS

Kategori	Antal
Tidskriftsartikel	10 (8)
Förlagsutgivet antologibidrag	15 (7)
Förlagsutgiven bok	3 (2)
Förlagsutgiven konferensproceeding	1 (0)
Letters	0
Reviews	0 (1)

I ovanstående lista är endast publikationer som gått i tryck under 2016 medräknade. En komplett lista med 2016 års publikationer från CSL-anknutna forskare finns i Bilaga 1. *Publikationer*. Observera att många av publikationerna är samförfattade av CSL:s forskare.

Övriga publikationer

Kategori	Antal
Doktorsavhandling	1 (1)

Licentiatuppsats	0 (0)
Läromedel	1 (0)
Populärvetenskaplig artikel	4 (13)
Vetenskaplig artikel i icke-auktoriserad tidskrift	3 (1)
Populärvetenskaplig bok	0 (0)

Ansökningar om externa medel

Under året har forskare verksamma inom CSL stått antingen som huvudsökande eller medsökande i 12 ansökningar om forskningsmedel till externa forskningsfinansiärer enligt nedan:

Vetenskapsrådet/UVK

Asplund, Ljung-Egeland, Olin-Scheller, Pérez Prieto: *Unga arbetarmäns läsarhistorier*. Summa: 7 115 049 SEK.

Källkvist, Gyllstad, Sandlund & Sundqvist: *Multilingual spaces? Language practices in English classrooms*. Summa: 7 416 000 SEK.

Nordenstam & Olin-Scheller: *Lättläst? Studier av lättläst skönlitteratur för unga i skolan*. Summa: 4 103518 SEK.

Tengberg, Borgström, & Skar: *Rater training as professional development. Improving reliability in teacher assessment of reading and writing abilities*. Summa: 5,1 milj.

Åkerlund, Engblom, Andersson: *Effects of Learning Editing – Primary School Students and Digital Writing Strategies*. Summa: 5 milj.

Kungliga vetenskapsakademien

Asplund: *De som inte läser – om unga arbetarmäns läsarhistorier*. Summa: 1 117 095 SEK. Besked i januari 2017

Skolforskningsinstitutet

Tjernberg & Heimdahl Mattson

Tengberg, Borgström & Skar. *Rater training as professional development. Improving reliability in teacher assessment of reading and writing abilities*. Ansökan till Skolforskningsinstitutet. Summa: 2,9 milj

Åkerlund, Engblom, Andersson, *Effects of Learning Editing – Primary School Students and Digital Writing Strategies*. Summa: 5 milj.

Marcus och Amalia Wallenbergs stiftelse

Kilbrink, Enochsson, Olin-Scheller: *Lärares arbete med digital teknik som brygga mellan skola och arbetsplatsförlagt lärande i yrkesutbildning*. Summa: 5 milj.

Åkerlund, Engblom, Andersson, *Effects of Learning Editing – Primary School Students and Digital Writing Strategies*. Summa: 5 milj.

Microsoft Foundation

Åkerlund, Engblom, Andersson, *Effects of Learning Editing – Primary School Students and Digital Writing Strategies*. Summa: 5 milj.

Beviljade medel

En ansökning där forskare inom CSL ingår beviljades av Vetenskapsrådet: *Flerspråkiga praktiker: En resurs i engelskundervisningen?*, Dnr 2016-03469, 7 416 000 SEK.

Stiftelser mm

Blomqvist, H. *Bidrag till Nordenflychtsprojektet*. Magnus Bergvalls stiftelse, Kungliga patriotiska sällskapet, Stiftelsen Konong Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, Sven och Dagmar Salén stiftelse och Åke Wibergs stiftelse. 20 000 - 50 000 beviljat från vardera stiftelse.

Olin-Scheller, C. *Nätverkskonferens i Svenska med Didaktisk inriktning*. Letterstedska stiftelsen. 8 000. Beviljat.

Tengberg, M. *Likvärdig bedömning av elevers läs- och skrivförmåga*. Anérstiftelsen. Summa: 24 000 kr. Beviljat.

Tengberg, M. *Nätverkskonferens i Svenska med Didaktisk inriktning*. Svenska Akademien. Summa: 36 000 kr. Beviljat.

Använda medel 2016

	Utfall i år t o m 2016-12	Årsbudget per 2016-12	Prognos per 2016-12	Utfall i % av prognos
Intäkter				
Intäkter				
Anslag	4 743 996	4 744 000	4 744 000	100,00
Interna intäkter	1 119 588	0	1 050 000	106,63
Intäkter Total	5 863 584	4 744 000	5 794 000	101,20
Intäkter Total	5 863 584	4 744 000	5 794 000	101,20
Kostnader				
Personalkostnader				
Löner lärare	-2 740 443	-2 338 734	-2 695 411	101,67
Arvoden	-69 720	-25 000	-41 000	170,05
Löner AT-personal	-560 139	-560 064	-579 964	96,58
Övrig personalkostnad	-66 148	-50 000	-50 000	132,30
Personalkostnader Total	-3 436 451	-2 973 798	-3 366 375	102,08
-				
Driftkostnad	-607 418	-374 964	-617 000	98,45
- Total	-607 418	-374 964	-617 000	98,45
Interna kostnader				
Intern personalkostnad	-31 050	0	-23 000	135,00
Allmänbokade lokaler	-31 719	-5 000	-30 000	105,73
Övrig intern kostnad	-1 744 379	-1 399 485	-1 710 527	101,98
Interna kostnader Total	-1 807 148	-1 404 485	-1 763 527	102,47
Kostnader Total	-5 851 017	-4 753 247	-5 746 902	101,81
Resultat	12 567	-9 247	47 098	

Lektorsforskning

Under 2016 har sex forskare haft lektorstöd från CSL i fyra olika projekt. Projekten rapporterades vid två redovisningsseminarier, ett i januari 2017 och ett som kommer att äga rum längre fram under 2017. Birgitta Ljung Egeland har haft 20% forskningstid för projektet *Translanguaging som identitetsskapande praktik – från elevens perspektiv*. Erica Sandlund har haft 30% forskningstid för projektet *Sambedömning genom samtal* och 15% forskningstid i projektet *Språkväxling som resurs och hinder i språkklassrummet – en pilotstudie* tillsammans med Pia Sundqvist som har 5% forskningstid. Vidare har Lena Lötmarker haft 25% forskningstid, Erica Sandlund 20%, Pia Sundqvist 20% samt postdoktor Eric Borgström 50% för forskningsprojektet *Likvärdig bedömning*. I projektet har även Michael Tengberg och Gustaf B. Skar, Norges teknisk-naturvetenskapliga universitet samt adjunkterna Kristina Axelsson och Michael Walkert (Walkert med 3,5% i tjänst som forskningsassistent) medverkat. Projektredovisningar finns i Bilaga 4: *Lektorsforskning*. Presentationer av våra projekt finns också på CSL:s hemsida (kau.se/csl).

Extra medel för lektorsforskning

I slutet av maj 2016 tilldelades CSL och övriga centrumbildningar ett överskott från LUN att användas under 2016. Trots praktiska svårigheter att fördela dessa medel på grund av tidsmässiga skäl, erbjöds flera CSL-forskare utökade möjligheter till forskning under hösten 2016. Medlen, som till viss del var öronmärkta för att stärka miljöerna svenska som andraspråk, specialpedagogik och ROSE, fördelades enligt följande (procentsatserna gäller endast HT16): Åsa Wedin 10%, Birgitta Ljung Egeland 16% och Susanne Duek 5% för planering av artikelskrivande och av projektet *Nyanlända familjers möte med svensk skola; villkor för samverkan och tillitsskapande* samt Catharina Tjernberg 25% och Karin Forsling 25% för initiering av projektet *Framgångsfaktorer för skriv- och läslärande i förskoleklass och lågstadium*. De ROSE-relaterade projekt som erhöll extramedel var dels projektet *Uppkopplade klassrum*, där Stig-Börje Asplund hade 25% och Dan Åkerlund 15% och dels EquA-projektet, där Michael Walkert hade 7% som forskningsassistent. Även för dessa projekt återfinns projektredovisningar i Bilaga 4: *Lektorsforskning*. Överskjutande extra medel hamnade på driftsmedelskontot.

Externa medel

I VR-projektet *Testing Talk / Testa tal, tala under test: Interaktion och bedömning av muntlig färdighet i språk* (2013-2016) har Erica Sandlund, Pia Sundqvist, Karlstads universitet och Lina Nyroos (Uppsala universitet) studerat den muntliga delen av det nationella provet i engelska i årskurs 9.

I VR-projektet *Att överbrygga glappet mellan skolengelska och fritidse Engelska: Vad kan vi lära av goda exempel?* (2014–2017) studerar Pia Sundqvist, Karlstads universitet, och Alastair Henry och Helena Korp, Högskolan Väst ”goda exempel” där grundskoleelevers erfarenheter av engelska utanför skolan tas tillvara i klassrumsundervisning

I VR-projektet *Uppkopplade klassrum. Nya literacypraktiker bland gymnasieelever i de smarta telefonernas tidevarv* (2016-2018) studerar Christina Olin-Scheller och Marie Tanner mobiltelefonens roll i klassrummet.

I VR-projektet *Fortbildning på Facebook*, (2016-2018) studerar Yvonne Liljekvist, Jorryt van Bommel och Christina Olin-Scheller Facebook-grupper där lärare i matematik eller svenska utbyter erfarenheter och diskuterar bland annat lektionsinnehåll, undervisningsupplägg och bedömningsfrågor.

Utförliga beskrivningar av projekten finns på <http://www.kau.se/csl/projekt-finansierade-av-vr>.

Resebidrag för deltagande i konferenser 2016

CSL ser det som synnerligen viktigt att forskare och doktorander ges möjlighet att delta i konferenser och annan kontaktskapande verksamhet. Två gånger per år utlyser vi medel för resor till och deltagande vid konferenser i Sverige och utomlands. En förutsättning för att få dessa medel är att inskickat konferensabstract antas av konferensarrangören. Fem forskare har under 2016 kunnat presentera sin forskning och skapa kontakter med andra forskare vid sex olika internationella konferenser genom medel från CSL och i vår senaste utlysning tilldelades tio forskare och adjunkter medel för konferensdeltagande 2017. Med hjälp av andra finansiärer än CSL har forskare från centrumbildningen under 2016 dessutom presenterat sin forskning på ett stort antal konferenser (se bilaga 2).

Seminarieverksamhet, symposier och workshopp

Tio seminarier hölls under 2016. Vid det första redovisades genomförda forskningsprojekt och konferensresor som finansierats av CSL. Vidare hölls två textseminarier, det ena med Michael Tengberg, om läsförståelsetest och det andra med Eric Borgström, om valet av bedömningsmetod i det nationella provet i skrivande. Det hölls även fem doktorandseminarier med sammanlagt sex texter av Susanne Duek, Maria Larsson, Djamila Fatheddine, Tove Sommervold, Camilla Fransson Grönvall och Anna Lindholm. Utöver detta hölls två högre seminarier, ett av dessa med gästprofessor Lise Iversen Kulbrandstad om läsning, litteracitet och flerspråkighet och det andra med Marie Tåqvist som presenterade didaktiska perspektiv på sin avhandling.

Forskare från CSL deltar även i de olika ämnenas seminarier och i seminarieverksamheten inom KuFo, CSD, SMEER, Pedagogiskt arbete, livsberättelseseminarier och VIDA-seminariet.

Symposier och workshopp

I januari 2016 genomfördes en workshop för doktorander och forskare från CSL och Høgskolen i Hedmark. Workshopen fokuserade forskningsfältet Teacher's Beliefs. I ett samarrangemang med VIDA-seminariet anordnades i maj en workshop med professor Kirsti Klette och docent Anna Slotte om språkinläring, videostudier och kodningsmanualer. Ytterligare två workshopp genomfördes under CSL-dagen och beskrivs nedan.

CSL-dagen

CSL-dagen 2016 hade ca 90 deltagare, de flesta från skolor runt om i regionen. Förmiddagen ägnades åt två parallella aktiviteter: Marie Wejrums, Zara Hedelins och Ingrid Mossberg Schüllerqvists ledde en workshop om systematisk läsundervisning för god läsutveckling och Birgitta Ljung Egelands, Anna Lindholms, Stina Lindgrens och Carina Gårdfeldts ledde en workshop om skolframgång för nyanlända. Under eftermiddagen presenterades aktuell didaktisk forskning med inriktning mot språk, litteratur och bedömning under ledning av Marika Kjellén. Lise Iversen Kulbrandstad presenterade en pilotstudie om texter i femte klass i Norge, Lisbeth Brevik presenterade forskningsresultat om kvalitet i engelskundervisning baserat på kodning av videoinspelade lektioner, Anette Zettervall Olssons talade om Läs- och skrivutveckling i IKT-satsningens spår, Liliann Byman Frisés presenterade *Lesson study* som metod för lärarfortbildning i engelska och Eric Borgströms beskrev hur matriser och bedömningsregler påverkar lärares betygsättning i nationella skrivprov i svenska.

Övrigt

2015-2016 har Kau/CSL varit värd för nätverket Svenska med didaktisk inriktning, SmDi. Värskapet kulminerade 24-25 november med en konferens med rubriken *Textkulturer*, som belyste didaktiska frågor om undervisning och lärande i relation till textskapande aktiviteter. Konferensen samlade ca 160 deltagare från hela Norden och blev ett väldigt lyckat arrangemang.

Samverkan – forskning

CSL:s forskare är aktiva i svenska och internationella nätverk med anknytning till CSL:s forskningsområde. Nämnas kan bland andra *Association Suédoise de Linguistique Appliquée*, ASLA; *Nationella literacynätverket*; *Svenska med didaktisk inriktning*, SmDi; NORDFAG; NORDYRK; *Culture Community and Diversity*; *Young Language Learner Network*; *Nätverket för didaktik och retorikforskning*; *Barnlitterärt Nätverk-Väst*; *Nordisk-engelsk netværk for literacystudier med særlig fokus på digitale praksisser i skole*; *arbejdsliv og fritid*, *MultiL1*; regionala nätverket för språk-, läs- och skrivutvecklare SOL i Värmland; *svenska nätverket för språkverkstäder*; referensgrupp för digitaliseringen av svenskämnets nationella prov; regionens specialpedagoger/speciallärare; *Nordic PAI Network*; *Områdesforskning för tal och interaktion*, OFTI; ISRLC; ISECS. Forskare inom CSL koordinerade under 2016 verksamheten i *Nationella Literacynätverket* och nätverket SmDi. Flera av CSL:s forskare ingår också i organisationskommittén för konferenserna OFTI i september 2017 och ASLA i april 2018.

Flera CSL-anknutna forskare och adjunkter samarbetar med forskare från andra lärosäten, bland andra Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan Väst, Linköpings universitet, Luleå Tekniska Universitet, Lunds universitet, Mälardalens högskola, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Uppsala universitet, Umeå universitet, Örebro universitet, Lunds universitet, Helsingfors universitet, Högskolan i Hedmark, Syddansk universitet, Oslo universitet, Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet, Universitetet i Tartu, Estland, University of Witwatersrand, Johannesburg, Åbo Akademi och Lärosätet CLIC-IH, Sevilla, Spanien. Samarbetena innefattar handledning av doktorander, samförfattande av artiklar, ansökningar och böcker samt föreläsningar vid högre seminarier. Exempel på internationella samarbeten är att Christina Olin-Scheller samarbetar med forskare från Danmark, Norge och Finland i projektet *MultiL1*, Christina Olin-Scheller och Marie Tanner arbetar med forskare från Helsingfors och Åbo Akademi i projektet *Textmöten*, Michael Tengberg samarbetar med forskare från Universitetet i Oslo och tillsammans med Pia Sundqvist och Erica Sandlund även med Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet i Trondheim. Pia Sundqvist och Erica Sandlund arbetar även med forskare vid Rice University i USA.

Under året har forskare och doktorander från CSL tillsammans med forskare från andra lärosäten genomfört ett symposium med forskare från Finland och Norge vid den nordiska konferensen NFPF i Göteborg, liksom den europeiska utbildningsvetenskapliga konferensen ECER i Dublin och vid SmDi-konferensen i Karlstad.

Samarbete med andra högskolor och universitet i Sverige och utomlands inbegriper också *yrkesämnenas didaktik*. Karlstads universitet är medlem i det nordiska nätverket för yrkespedagogik och yrkesdidaktik, NORDYRK. En forskare inom CSL har nära samarbete med forskarseminariet för yrkesdidaktik vid Linköpings universitet. CSL samarbetar också med andra lärosäten genom forskarskolor där flera av centrumbildningens forskare medverkar som handledare och deltar i gemensamma seminarier, doktoranddagar etc. Exempel på detta är forskarskolan *Skolnära* i Dalarna. Vidare handleder forskare från CSL doktorander vid andra lärosäten i Sverige, Norge och Danmark.

Ovan redovisat samarbete har utmynnat i nära och goda kontakter med många forskare från andra lärosäten och bland annat inneburit att forskare från CSL har inbjudits till andra universitet och högskolor både nationellt och internationellt för att hålla seminarier och presentationer, granska, diskutera och vara med i utvecklingen av forskningsprojekt. Flera av våra forskare är efterfrågade för externa uppdrag vid andra lärosäten och en forskare sitter i det vetenskapliga rådet för en forskarskola vid Uppsala universitet och en annan som extern ledamot i Områdesnämnden för Humaniora och Språk vid Högskolan i Dalarna. Två forskare är engagerade i styrelsen för ASLA. En forskare har också haft uppdrag på Skolforskningsinstitutet. Vidare har en forskare under året haft sakkunniguppdrag vid tillsättning av lektor och vid befordringsärendet till excellent lärare. Två forskare har dessutom haft uppdrag som

fakultetsopponent vid sammanlagt tre doktorsdisputationer, varav en på Irland, och vid ett licseminarium samt även som ledamot i betygsnämnden vid en doktorsdisputation. Våra forskare är dessutom ofta anlitade som läsare vid olika textseminarier och 25 %-, 50 %- och slutseminarier för avhandlingstexter. Flera av CSL:s forskare har haft expertuppdrag som granskare av artiklar hos nationella och internationella tidskrifter. Flera forskare sitter också i redaktionsråd för nationella och internationella tidskrifter. En av våra doktorander har under året varit ledamot i Tematiska rådet vid Kau.

Samarbete med det omgivande samhället

CSL samverkar med flera olika aktörer inom utbildningssektorn, vilket är anledningen till att CSL:s styrelse har ambitionen att ha en extern ledamot med nära skolanknytning. Katarina Hellund Eriksson, lärare och ämnesutvecklare i språk-, läs- och skrivutveckling i Filipstads kommun, tog vid efter Pia Lundström, lärare och språkutvecklare i Karlskoga kommun, men lämnade under året sin plats till Malin Granström, lärare i Eda kommun och språk-läs och skrivutvecklare samt samordnare för SOL i Värmland på uppdrag av Skolverket.

Forskare från CSL har under 2016 föreläst vid ett stort antal lärosäten och kommuner och varit flitigt anlitade vid fortbildningsdagar för förskollärare, fritidspedagoger, lärare och skolbibliotekarier. Tre av våra forskare twittrar om sin forskning. Christina Olin-Scheller är krönikör i Lärarförbundets tidning *Alfa*. Under året har också flera av våra forskare rönt mycket stor och positiv uppmärksamhet i medierna.

I den forskning som är knuten till och finansierad av CSL – doktorandprojekt liksom övrig forskning – finns ett stort antal samverkansprojekt med skolor, elever och lärare i regionen. Våra forskare har också presenterat forskningsresultat vid olika skolanknutna nätverksmöten både regionalt och nationellt samt planerat forskningsprojekt i nära samarbete med kommuner i regionen. Flertalet av CSL:s forskningsprojekt fungerar som kompetensutveckling för medverkande lärare och pedagoger och resultaten används ofta som en del av respektive skolas kvalitetsarbete. Under 2016 hölls tre heldagar med lärarfortbildning inom ramen för *EquA*-projektet och en heldagsworkshop för två skolor med Testing Talk.

Information skickas fortlöpande till alla språklärare som ingår i det språkdidaktiska nätverk som skapats genom Lärarlyftskurserna i språkdidaktik. Också CSL-dagen är en viktig arena för möten mellan forskning, lärarutbildningen och skolverksamheten. Under årets CSL-dag hölls, som nämnts ovan, föreläsningar för och workshoppar med lärare kring läsande och skrivande, betygsättning, kvalitet i engelskundervisning och skolframgång för nyanlända.

Det konstruktiva samarbetet med RUC har fortsatt under året. Våra forskare har också medverkat i planering, genomförande och utvärdering av Skolverkets satsning *Läsllyftet* samt i ett flertal uppdrag kring nyanländas lärande. Andra uppdrag för Skolverket där CSL-forskare har medverkat är som medförfattare till en kunskapsöversikt om läsning. Forskare från CSL har också under året arbetat med ett flertal Skolverksuppdrag i relation till ”Nyanländas lärande”.

Forskare inom CSL har dessutom uppdrag i Svenskläraryörens styrelse och i redaktionsgruppen för Svenskläraryörens årsskrift. En av våra forskare sitter med i Lärarförbundets vetenskapliga råd och är också extern ledamot i Forskarskolan för ämnesdidaktik vid Uppsala universitet. En annan forskare är involverad i planering inför Bokmässan i Göteborg samt är engagerad i Delblancsällskapet.

Relation till grundutbildning

De flesta av våra forskare är med sin specialkompetens engagerade i flera arbetsuppgifter inom grundutbildning och administration, vilket vi ser som en styrka för centrumbildningen. Ett flertal forskare inom CSL har under året haft uppdrag som kursledare och lärare i kurser på såväl grund- som avancerad nivå. Samtliga forskningsprojekt, extern- som internfinansierade, som bedrivs inom CSL stödjer

lärarutbildningen genom sin praxisnära inriktning och ämnes- och/eller ämnesdidaktiska anknytning. Ett stort antal verksamma lärare deltar i projekten där bland annat olika undervisnings- och bedömningsmodeller prövas och utvecklas. Forskningsresultaten har stor relevans för våra lärarstudenter och inkorporeras i undervisningen på Kau. I ett par projekt studeras de nationella proven och hur dessa prövar kompetenser hos elever i olika årskurser, vilket är av direkt relevans för lärarutbildning och lärarfortbildning. De aktuella projekten riktas både mot formellt lärande inom skolan och mot informellt lärande och berör således bland annat det avstånd som finns mellan barn och ungdomars läsande, skrivande och språkutveckling i och utanför skolan. Ett speciellt fokus riktats mot språkbruk i olika praktiska verksamheter, inte minst i yrkes- och yrkeslärarutbildningen.

Den forskning som bedrivs inom CSL kommer grundutbildningen till del genom undervisning i kurser inom lärarutbildningen från skolans tidiga år till och med gymnasiet. Flera av forskarna handleder och examinerar också ett antal examensarbeten och undervisar på forskarutbildningskurser. Forskningen sprids även genom universitetets uppdragsverksamhet, till exempel i form av utbildning inom Lärarlyftet. Kursråd och kursutvärderingar visar att studenterna uppskattar denna typ av forskningsinslag i undervisningen. I anslutning till CSL-seminarierna hålls ofta öppna föreläsningar av gästande forskare och de studerande ges möjlighet att närvara vid CSL:s seminarier och delta med egna bidrag vid CSL-dagen.

Övrigt

Under 2016 har vi deltagit regelbundet i LUN:s forskningsutskott tillsammans med representanter från fakultetens övriga centrubildningar och även varit representerade i LUN.

Sammanfattningsvis kan sägas att verksamheten i CSL utvecklats vidare i positiv riktning under 2016, inte minst genom de synergieffekter som framkom vid bildandet av FÄ och det faktum att denna forskargrupp blev utsedd till stark forskargrupp under 2016, då med namnet ROSE. Forskningen och forskningssamarbetet har gått framåt, utvecklats och intensifierats, bland annat genom ett nytt VR-finansierat forskningsprojekt. Vi har ökat spridningen av våra forskningsresultat via publiceringar, konferensdeltagande och samverkan. Deltagandet vid våra seminarier och övriga arrangemang har varit stort under året, exempelvis med ett stort antal deltagare (90 personer) på CSL-dagen och så många som 160 deltagare vid SmDi-konferensen. Genom riktad information till i skolan verksamma lärare har vi nått fram med våra aktiviteter och fått mycket positiv respons från deltagande lärare.

Karlstads universitet 2017-02-15

För Centrum för språk- och litteraturredaktik, CSL

Christina Olin-Scheller
vetenskaplig ledare

Marika Kjellén
bitr. vetenskaplig ledare

Michael Tengberg
ordförande

Bilaga1: Publikationslista CSL 2016

Böcker

Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups.

Sundqvist, P., & Sylvén, L. K. *Extramural English in teaching and learning: From theory and research to practice*. London: Palgrave Macmillan.

Fackgranskade originalartiklar- publicerade

Asplund, S-B. "Body Talk: Moving beyond speech when analysing literature discussions." *Language & Literacy*, 18(3), 1-15.

Asplund, S-B. & Kilbrink, N. "Learning how (and how not) to Weld: Vocational Learning in Technical Vocational Education." *Scandinavian Journal of Educational Research*.

Sandlund, E., & Sundqvist, P. Equity in L2 English oral assessment: Criterion-based facts or works of fiction? *Nordic Journal of English Studies*, 15(2), 113–131.

Sandlund, E., Sundqvist, P., & Nyroos, L. Testing L2 talk: A review of empirical studies on second language oral proficiency testing. *Language and Linguistics Compass*, 10(1), 14-29.

Sandlund, E., Sundqvist, P., & Nyroos, L. Research-based professional development workshops for EFL teachers: Focus on oral test interaction and assessment. *Nordic Journal of Modern Language Methodology*, 4(1), 24–48.

Sundqvist, P. Gaming and young language learners. In F. Farr & L. Murray (Eds.), *The Routledge handbook of language learning and technology* (pp. 446-458). Oxon and New York, NY: Routledge.

Sylvén, L. K., & Sundqvist, P. Validation of a test measuring young learners' general L2 English vocabulary knowledge. *Novitas-ROYAL*, 10(1), 1–23.

Tengberg, M. (publicerad online first). National reading tests in Denmark, Norway, and Sweden. A comparison of construct definitions, cognitive targets, and response formats. *Language Testing*.

Tengberg, M. & Olin-Scheller, C. Developing critical reading of argumentative text. Effects of a comprehension strategy intervention. *Journal of Language Teaching and Research*, 7(4), 635–645.

Tengberg, M. & Skar, G. B. Samstämmighet i lärares bedömning av nationella prov i läsförståelse. *Nordic Journal of Literacy Research*, 2, 1–18.

Fackgranskade originalartiklar- accepterade/under utgivning

Asplund, S-B. & Tanner, M. "Navigating between disorder and control: Challenges and choices when teaching reading strategies in the L1 classroom." *L1-Educational Studies in Language and Literature*.

Henry, A., Korp, H., Sundqvist, P., & Thorsen, C. (accepterad). Motivational strategies and the reframing of English: Activity design and challenges for teachers in contexts of extensive extramural encounters. *TESOL Quarterly*.

Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (accepterad) "Teaching and Learning Critical Literacy at Secondary School. The Importance of Metacognition". *Language and Education*.

Sandlund, E., & Sundqvist, P. Doing versus assessing interaction competence: Contrasting L2 test interaction and teachers' collaborative grading of a paired speaking test. In S. Kunitz & R. Salaberry (Eds.), *Teaching and testing L2 interactional competence: Bridging theory and practice*. Oxon and New York, NY: Routledge.

Sundqvist, P., Wikström, P., Sandlund, E., & Nyroos, L. (accepterad) The teacher as examiner of L2 oral tests: A challenge to standardization. *Language Testing*.

Sylvén, L. K., & Sundqvist, P. (2017) *Editorial*. Computer-Assisted Language Learning (CALL) in Extracurricular/Extramural Contexts, *CALICO Journal, Special issue*, 34(1).

- Tanner, M. "Taking Interaction in Literacy Events Seriously." A Conversation Analysis Approach to Evolving Literacy Practices in the Classroom. *Language & Education*.
- Tanner, M., Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. "Material texts as objects in interaction—constraints and possibilities in relation to dialogic reading instruction." *Nordic Journal of Literacy Research*.

Fackgranskade originalartiklar- inskickade

- Asplund, S-B. & Pérez Prieto, H. "Young working-class men don't read. Or do they? Challenging the dominating discourse of reading."
- Borgström, E., Bonnevier J & Yassin, D. "Nationella prov, betygen och lärarna. Att förhålla sig till normer i ett kriterierelaterat bedömningsystem."
- Borgström, E. & Westman, M. "Skrivbegreppet i Lgr11 – en studie av grundskolans ämnesplan i svenska."
- Henry, A., Sundqvist, P., & Thorsen, C. "Teacher-student relationships and L2 motivation."
- Hermansson, C. & Olin-Scheller, C. "Emergent reading practices, e-books and envisionments. Six-year-olds creating rooms for reading in the Swedish classroom"
- van Bommel, J., Olin-Scheller, C. & Liljeqvist, Y. "Capturing, Managing and Analyzing Teachers' Informal Professional Development on Social Media".
- Nordenstam, A. & Olin-Scheller, C. "Att göra gott. Svenska förlags- och författarröster om lättläst ungdomslitteratur".
- Nordenstam, A. & Olin-Scheller, C. "Easy readers in Swedish classrooms – textbooks or literature?".
- Sandlund, E., & Sundqvist, P. "Language choice in assessment sequences: Managing learning and order in a multilingual EFL classroom."
- Tanner, M. & Pérez Prieto, H. "Arguing Against the Test. Students' Resistance to Changing Policy Practices in a Performative Education System."
- Tanner, M. & Sahlström, F. "Same and different. Epistemic topicalizations as resources for cohesion and change."
- Tengberg, M. "Validation of sub-constructs in reading comprehension tests using teachers' classification of cognitive targets."
- Tengberg, M. & Skar, G. B. "Hur tillförlitligt är det nationella provet i läsning i åk 9?".
- Tengberg, M., Roe, A., & Skar, G. B. "Interrater reliability of constructed response items in standardized tests of reading."
- Tjernberg C. & Heimdahl Mattson, E. "From methods and concepts to triple learning processes in school, teachers' education and research."
- Åberg, M. & Olin-Scheller, C. "Wolf cries. On Power, Emotions and Critical Literacy in First-language Teaching in Sweden."

Övriga vetenskapliga publikationer – publicerade

- Asplund, S-B, Olin-Scheller, C, Tanner, M. & Åberg, M. Vargen kommer! Om läsundervisning och texter som väcker känslor. I: Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups
- Granström, M. & Wejrums, M. Forskare i skolan och lärare i forskning. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg, M. (Red.) *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups.
- Hedelin, Z. & Mossberg Schüllerqvist, I. Källhantering i gymnasiet. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 2. Stockholm: Skolverket.
- Hedelin, Z. Vad kännetecknar ämnestexter? Grundartikel och inriktningsartikel svenska. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 3. Stockholm: Skolverket.
- Hedelin, Z. Lässtrategier under läsning, inriktningsartikel svenska. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 5. Stockholm: Skolverket.
- Hedelin, Z. Lässtrategier efter läsning, inriktningsartikel svenska. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 6. Stockholm: Skolverket.

- Lindholm, A. Stöttning med hjälp av lässtrategier i det flerspråkiga klassrummet. I: Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red.). *Läsa mellan raderna*. (1. Uppl.) Malmö: Gleerups Utbildning.
- Lyngfelt A., & Olin-Scheller, C. ”Vem bryr sig?”. Om undervisning i critical literacy och argumenterande multimodal samhällsinformation I: Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red.). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups
- Lyngfelt, A., Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. ”Inlindade budskap och sofistikerad argumentation. Om behovet av att utveckla klassiskt-retoriska analysformer”. I: Helgesson, K., H. Landqvist, A. Lyngfelt, A. Nord & Å. Wengelin (red.), *Text i kontext*. Göteborg: Göteborgs universitet, s. 13-21.
- Mossberg Schüllerqvist, I., Hedelin, Z. & Wejrum, M. Läs-kompetens och läsundervisning i alla ämnen. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 1. Stockholm:
- Nordenstam, A. & Olin-Scheller, C. ”Hjälpa eller stjälp? Uppgiftskulturer kring lättläst ungdomslitteratur.” I: Höglund, H. & Heilä-Ylikallio, R. (red.), *Framtida berättelser. Perspektiv på nordisk modersmålsdidaktisk forskning och praktik*. Vasa: Åbo Akademi, s. 103–120.
- Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. ”Novelläsning i årskurs sju.” I: Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red.). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups
- Roe, A. & Tengberg, M. *Utvärdering av Läslyftet. Delrapport 1: De första 13 modulerna*. Evaluation report. Umeå: Umeå Centre for Evaluation Research, Umeå universitet.
- Sylvén, L. K., & Sundqvist, P. Undervisning på och i engelska inom högre utbildning i Sverige. In T. Hansson (Ed.), *Pedagogik för högskolelärare* (pp.375-398). Möklinta: Gidlunds.
- Tanner, M. Att visa vad man kan. Elever som medspelare i förändrade policypraktiker i år sex. *KAPET, Karlstads Pedagogiska Tidskrift*, 12 (1)
- Tanner, M. & Pérez Prieto, H. Förändrade dokumentationspraktiker – förändrade stödinsatser? *KAPET, Karlstads Pedagogiska Tidskrift*, 12 (2).
- Tanner, M. Samtalsanalytiska perspektiv på textens roll i elevers och lärares interaktion. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg, (red.). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups förlag.
- Tengberg, M. Rätt mått? *Kapet*, 12(1), 21–37.
- Tengberg, M. Teoretisk bakgrund. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg (red.) *Läsa mellan raderna* (s. 25–60). Malmö: Gleerups.
- Tengberg, M. Forskningsmetoder. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg (red.) *Läsa mellan raderna* (s. 61–74). Malmö: Gleerups.
- Tengberg, M. & Olin-Scheller, C. ”Argumenterande texter i årskurs nio.” I: Olin-Scheller, C. & Tengberg, M. (red.). *Läsa mellan raderna*. Malmö: Gleerups
- Tengberg, M. & Olin-Scheller, C. Inledning. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg (red.) *Läsa mellan raderna* (s. 9–24). Malmö: Gleerups.
- Tengberg, M. & Olin-Scheller, C. Argumenterande texter i årskurs nio. I C. Olin-Scheller & M. Tengberg (red.) *Läsa mellan raderna* (s. 113–150). Malmö: Gleerups.
- Wejrum, M. Lässtrategier före läsning. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 4. Stockholm: Skolverket.
- Wejrum, M. Lässtrategier under läsning. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 5. Stockholm:
- Wejrum, M. Lässtrategier under läsning i ämnet information och kommunikation. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 5. Stockholm: Skolverket.
- Wejrum, M. Lässtrategier efter läsning. I *Lässtrategier för ämnestexter*, del 6. Stockholm: Skolverket.
- Övriga vetenskapliga publikationer – accepterade/ under utgivning*
- Henry, A., Sundqvist, P., & Thorsen, C. *Motivational teaching in English*. Lund: Studentlitteratur.
- Nordenstam, A. & Olin-Scheller, C. ”Typiska tonåringar? Om modelläsare i moderna lättlästa svenska ungdomsromaner.” I: Warnquist, Å. (red.) *Ungdomslitteraturanalyser*. Lund: Studentlitteratur.

- Liljekvist, Y., van Bommel, J. & Olin-Scheller, C. "Professional Learning Communities in a Web 2.0 World: Rethinking the warrants for Professional Development". I: Amzat, I. (red.) *Teacher Empowerment toward Professional Development & Practices: Perspectives across Borders*. Berlin: Springer.
- Ljung Egeland, B. "Multimodal translanguaging i flerspråkiga barns berättande. Transspråkande och utbildning i svensk kontext". I: Åsa Wedin m fl. (red.)
- Roos, C. & Olin-Scheller, C. "Digital participation among children in rural areas." I: Danby, S., Fler, M., Davidsson, C. Hatzigianni, S. (red.). *Digital Childhoods*. New York: Springer.
- Sandlund, E., & Sundqvist, P. (boksynopsis). *Muntlig färdighet i engelska och andra språk: Utmaningar för elever och lärare i grundskolans språkklassrum*. Lund: Studentlitteratur.
- Tjernberg, C. *Skrivundervisning. Processinriktat skrivande i klassrummet*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Tjernberg, C. Balanserad läsundervisning. I: T. Alatalo (red.). *Läsundervisningens grunder: elever 6–10 år. Lärobok för lärarstudenter och verksamma lärare*. Lund: Gleerups förlag.

Populärvetenskaplig publikationer

- Olin-Scheller, C. "Vem äger svenskämnet?". I: Alfa 01/16, s.4.
- Olin-Scheller, C., Tanner, M., Åkerlund, D. & Buskqvist, U. "Förbud inte mobilen – använd den!". I: *Pedagogiska magasinet*, 2, 2016, s.78.
- Skolverket. Westlund, B., Björkman, S-L & Olin-Scheller, C. *Kunskapsöversikt. Att läsa och förstå. Läsförståelse av vad och för vad?* Stockholm: Skolverket.
- Åstrand, J.J. & Olin-Scheller, C. "Flummig politik det verkliga problemet". I: *Svenska Dagbladet*, brännpunkt, 2016-12-05.
- Åkerlund, D. *Guide till akademiskt skrivande – ny reviderad upplaga*. Karlstad: Karlstad universitet.

Gästredaktörskap

- Sylvén, L. K., & Sundqvist, P. (kommande, 2017). Computer-Assisted Language Learning (CALL) in Extracurricular/Extramural Contexts, *CALICO Journal, Special issue*, 34(1).

Bilaga 2: Konferensdeltagande 2016

Forskare	Konferens
Asplund, S-B.	<i>Unga arbetarmän, läsning och identitet</i> . SMDI 12 Textkulturer. Tofte nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning, Karlstads universitet, 24-25 november.
Asplund, S-B. & Pérez Prieto, H.	"One song away from being home" – om boksamlade, läsning och Johnny Cash. Sidospår, eller...? Paper presenterat vid 9:e livsberättelsekonferensen i Uppsala, 24-25 nov.
Blomqvist, H.	Lines in Sand. Borders, Conflicts and Transitions in Religion, Literature and Culture, 18th Biennial Conference for the International Society for Religion, Literature and Culture, University of Glasgow, 9–11/9. <i>Den kvinnliga principen i Gunnar Ekelöfs och Sven Delblancs författarskap.</i>

	<p>Mystik och livssyn hos Gunnar Ekelöf och Sven Delblanc, Sigtunastiftelsen 8–9/10.</p> <p><i>1700-talet och samlingarna</i> Nationell work shop vid Göteborgs universitet 17–18/11.</p>
Borgström, E.	<p>ASLA-symposiet, Uppsala 21-22 april.</p> <p>SMDI, Karlstad 24-25 november.</p>
Kilbrink, N. & Asplund, S-B.	<p><i>Critical aspects of welding: Negotiating an object of learning in vocational school.</i> Paper presenterat vid PATT2016 - Technology Education for 21st Century skills, Utrecht, Nederländerna, 23-26 augusti.</p>
Duek, S.	<p><i>Lärarantaganden om en grupp nyanlända elevers litteracitet</i> . SMDI, Karlstad, 24-25 november</p>
Grönvall Fransson, C.	<p><i>Studenterna i universitetets språkverkstad – vilka är de egentligen?</i> SMDI, Karlstad, 24-25 november</p>
Hedelin, Z., Wejrum, M. & Mossberg Schüllerqvist, I.	<p><i>Systematisk läsundervisning – inte bara lässtrategier.</i> NÄD2016 Ämnesdidaktiska broar, Malmö högskola, nationell ämnesdidaktisk konferens 19-21 april.</p>
Hedelin, Z. & Wejrum, M.	<p><i>Hur kan språkliga faktorer utveckla läsningen av skönlitteratur?</i> Svenskans beskrivning 35 i Göteborg, 11-13 maj.</p> <p><i>Sakprosaläsningens komplexitet i svenskämnet.</i> SMDI, Karlstad 24-25 november.</p>
Anna Lindholm ???	<p><i>Stöttning med hjälp av lässtrategier i det flerspråkiga klassrummet.</i> SMDI, Karlstad den 24-25 nov.</p>
Gunhild Tomter Alstad Anne Marit V. Danbolt Gunhild Randen Susanne Duek, Birgitta Ljung- Egeland, Anna Lindholm Anne Golden Marte Monsen Gunhild Tveit Randen Lise Iversen Kulbrandstad	<p><i>Språk og tekst i flerspråklige barnehager og skoler – lærer- og elevoppfatninger.</i> Symposium vid SMDI-konferens i Karlstad den 24-25 nov.</p>
Ljung-Egeland, B.	<p><i>Text i läxa – flerspråkiga elever berättar.</i> Smdi:s konferens, Karlstads universitet, 24-25 november.</p>
Melander, H. & Sandlund, E.	<p><i>Knowledge talk: Situated management of organizational learning.</i> Paper presented as part of panel “Exploring the micro/macro divide in organizational studies” (convenor: Birte Asmuss), Nordisco, Oslo, 23-25 November.</p>
Sandlund, E., & Sundqvist, P.	<p><i>Doing versus assessing interactional competence: Contrasting L2 test interaction and teachers’ collaborative grading of a paired speaking test.</i> The 4th Nordic Interdisciplinary Conference on Discourse and Interaction (NORDISCO), Oslo and Akershus University College of Applied Sciences, Oslo, Norway, 23-25 November.</p> <p><i>Translanguaging, code-switching, or just doing ESL teaching? Teachers’</i></p>

	<i>'translation' turns in response to learner questions in a multilingual ESL classroom.</i> The 6 th LANSI conference, Columbia University, New York City, NY, USA, 7-8 October.
Sundqvist, P., & Sandlund, E.	<i>Assessing oral proficiency in English as a foreign language: Criteria, collegial collaboration – and challenges.</i> Skolporten, Göteborg, 15 November.
Sandlund, E. & Sundqvist, P.	<i>Equity in assessment.</i> Skolporten, Göteborg, 15 November. <i>Gating the turn-in-progress: Systematic uses of a particular code-switched repair preface in EFL oral testing interaction.</i> Paper presented at the AAAL 2016 conference, Orlando, FL, USA, 9-12 April.
Sundqvist, P., Nyroos, L., & Sandlund, E.	<i>"English only" – Hur lärare och elever förhåller sig till den enspråkiga normen i provsamtal.</i> Paper presented at the ASLA-symposiet, Språk och norm, Uppsala, 21-22 April.
Henry, A., & Sundqvist, P.	<i>Intensive group projects: Directed motivational currents in language classrooms.</i> Paper presented at the Psychology of Language Learning 2 conference, "Individuals in Contexts", University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland, 22-24 August <i>Combating demotivation: Intensive Group Projects in L2 English classrooms.</i> Paper presented at the ASLA-symposiet, Språk och norm, Uppsala, 21-22 april. <i>Intensive Group Projects in the L2 English classroom: A path to successful teaching.</i> The Språk så in i Norden conference, Stockholm, 18-19 April. <i>Creativity and mobile devices in intensive group projects.</i> Poster presented at the AAAL 2016 conference, Orlando, FL, USA, 9-12 April.
Sundqvist, P.	<i>The Scale of Social Interaction in digital games related to L2 English.</i> Paper presented at the CALICO conference, University of Michigan, East Lansing, MI, USA, 10-14 May.
Frydenberg Elf, Olin-Scheller, Slotte & Gilje,	<i>Multimodalitet i kursplanen för L1 utifrån ett nordiskt perspektiv,</i> SMDI, Karlstad 24-25 november.
Gilje, Ö, Olin-Scheller, C. Slotte, A. Frydensberg Elf, N.	<i>Multimodal literacy in L1 curricula across the Nordic countries,</i> NERA/NFPF, Helsingfors, 8-10 mars.
Hermansson, C. & Olin-Scheller, C.	<i>Six-year-olds creating rooms for reading Reading strategies, body and space.</i> NERA/NFPF, Helsingfors, 8-10 mars.
Nordenstam A. & Olin-Scheller, C.	<i>"Ny i Sverige". Genus och etnicitet i nyskriven lättläst svensk ungdomslitteratur.</i> SMDI, Karlstad 24-25 november.
Olin-Scheller, C. & Tanner, M.	<i>Street smart" in the classroom? Secondary school students' use of smart phones during lessons.</i> ECER, Dublin 26-28 augusti.
Olin-Scheller, C. & Randahl. A.	<i>Svensklärare på sociala medier.</i> SMDI, Karlstad 24-25 november.
Olin-Scheller, C.	<i>Ett papperslöst klassrum? Medieekologi i det digitaliserade klassrummets</i>

Tanner, M., Buskqvist, U. & Åkerlund, D.	<i>literacy praktiker</i> . SMDI 12, den 24-25 november, Karlstad
Tanner, M., Olin-Scheller, C. & Tengberg, M.	<i>The role of material texts in classroom interaction – constraints and possibilities for dialogical learning and instruction</i> . Paper presented in the symposium “Interplay with texts through different media”. NERA March 9-11, Helsinki, Finland
Sahlström, F. & Tanner, M.	<i>Some interactional consequences of classroom smartphone use</i> . Paper presented at the panel “Interaction in educational settings”, Nordisco November 23-25, Oslo, Norway <i>Interaktionella konsekvenser av mobilanvändning i klassrum</i> . Konferensbidrag OFTI 34, Helsingfors 15-16 september. <i>An emic perspective on cohesion and change in classroom trajectories of learning</i> . Presentation at the symposium “Conversation as a tool for professional practice”, April 5, Tönsberg, Norway
Tanner, M. & Pérez Prieto, H.	<i>Students arguing against doing the national test – a matter of resistance?</i> Paper presented at the symposium “Students as actors in the Swedish assessment system”, NERA, March 9-11, Helsinki, Finland
Michael Tengberg	Deltagande (och nätverkande) vid Bringing Teacher Education Forward: National and International Perspectives i Oslo, 6–8 juni. <i>Meningsfull språkbedömning</i> . Symposium vid SMDI12 i Karlstad, 24–25 november.
Tengberg, M., Roe, A., & Skar, G. B	<i>Inter-rater reliability of open-ended reading test items</i> . ECER i Dublin, 22–26 augusti.
Tengberg, M., & Skar, G. B	<i>Inter-rater reliability of open-ended reading test items</i> . NERA i Helsingfors, 9–11 mars.
Tjernberg, C	<i>Processinriktat läs- och skrivlärande – en väg till inkludering</i> , SMDI, Karlstad 24–25 november. <i>Making meaning</i> , Den 3:e Östersjökonferensen om läsning, Åbo 14–16 augusti. ASLA, Uppsala 21–22 april. <i>Inclusion in practice: a matter of school culture</i> NFPF/NERA 9–11 mars. Helsinki, Finland.

Bilaga 3: Sammanställning seminarier, workshops och andra aktiviteter 2016

21-22.01	Workshop i Hamar för doktorander, forskare och handledare från CSL och Høgskolen i Hedmark under ledning av Christina Olin-Scheller och Lise Iversen Kulbrandstad.
28.01	Seminarium: Redovisning av projekt och konferensmedverkan som CSL finansierat. Dan Åkerlund (slutredovisning av lektorsforskning) Pia Sundqvist (rapport från konferens) Erica Sandlund (rapport från konferens) Michael Tengberg (rapport från konferens) Susanne Duek (rapport från konferens) Erica Sandlund (rapport från konferens) Marie Tanner (rapport från konferens) Christina Olin-Scheller (rapport från konferens)
19.02	Doktorandseminarium: Susanne Duek, doktorand i pedagogiskt arbete, Karlstads universitet
Feb.	Utlysning av medel för konferensresor som vid styrelsemöte i mars beviljades Erica Sandlund (NORDISCO, Oslo, LANSI 6, New York), Pia Sundqvist (NORDISCO, Oslo, LANSI 6, New York) och Karin Forsling (VII Conference on Childhood Studies, Turku)
17.03	Högre seminarium: Lise Iversen Kulbrandstad, professor vid högskolan i Hedmark, Norge, presenterade sin forskning om läsning, litteracitet och flerspråkighet
23.03	Seminariebehandling av VR-ansökningar
21.04	Högre seminarium: Michael Tengberg: <i>Defining the construct in reading comprehension tests. Reliability in teachers' classification of cognitive targets.</i> Stig-Börje Asplund: slutredovisning av lektorsforskning (skulle skett 28.01)
13.05	Workshop: Kirsti Klette, professor vid Oslo universitet och Anna Slotte, docent vid Helsingfors universitet: språkinläring, videostudier och kodningsmanualer. Samarrangemang med VIDA.
19.05	Doktorandseminarium: Maria Larsson, licenciand i pedagogiskt arbete, Karlstads universitet
25.05	Högre seminarium: Christina Olin-Scheller och Marie Tanner: presentation av VR-projektet <i>Uppkopplade klassrum</i> Yvonne Liljeqvist, Jorrit van Bommel och Christina Olin-Scheller: presentation av VR-projektet <i>Fortbildning på Facebook</i>
02.06	CSL-dagen 2016 med ca 90 anmälda 09.00-12.00 Parallella aktiviteter: Marie Wejrums, Zara Hedelin och Ingrid Mossberg Schüllerqvist: systematisk läsundervisning för god läsutveckling: Teoretisk bakgrund till läsmodellerna <i>läshjulet</i> och <i>lästriangeln</i> och möjlighet att använda dem praktiskt i undervisningsuppgifter. Workshop Birgitta Ljung Egeland, Anna Lindholm, Stina Lindgren och Carina Gårdfeldt: Skolframgång för nyanlända. Smakprov från den forskning och utbildning/undervisning som bedrivs i ämnet Svenska som andraspråk på Kau. Workshop med föreläsningsslag 13.00-17.00 Presentationer av aktuell didaktisk forskning med inriktning mot språk, litteratur och bedömning. Moderator: Marika Kjellén Lise Iversen Kulbrandstad: MÖte med tekster i femte klasse – resultater av en pilotstudie Lisbeth Brevik: Hva kjennetegner kvalitet i engelskundervisningen? Kodning av video-observerte engelsktimer ved seks norske ungdomsskoler (9. trinn).

	<p>Anette Zettervall Olsson: Läs- och skrivutveckling i IKT-satsningens spår</p> <p>Liliann Byman Frisé: <i>Lesson study</i> som metod för lärarfortbildning i engelska.</p> <p>Eric Borgström: Från elevtext till provbetyg – vad gör matriser och bedömningsregler med lärares betygsättning i svenskämnet nationella skrivprov?</p>
08.09	<p>Textseminarium: Eric Borgström, lektor vid Örebro universitet: <i>Från text till provresultat – om valet av bedömningsmetod i svenskämnet nationella prov i skrivande.</i></p>
12.09	<p>Doktorandseminarium (slutseminarium):</p> <p>Susanne Duek, doktorand i svenska som andraspråk: <i>Med andra ord. Villkor och samspel i litteracitetspraktiker bland nyanlända barn.</i> Opponent: Lise Iversen Kulbrandstad.</p>
Sept.	<p>Utlysning av medel för konferensresor som vid styrelsemöte i november beviljades Susanne Duek (AILA, Rio) med halva beloppet, Zara Hedelin (ILA, Orlando) med halva beloppet, Marie Wejrums (ILA, Orlando) med halva beloppet, Anna Lindholm (AILA, Rio) med halva beloppet, Erica Sandlund (AAAL, Portland, Andrea Schalley (AILA, Rio) med halva beloppet, Pia Sundqvist (ICOP-L2, Neuchâtel), Michael Tengberg (samt medsökande Kristina Axelsson, Erica Sandlund, Pia Sundqvist, Michael Walkert) (NOFA6-symposium Köpenhamn) till del, Michael Tengberg (Skriv! Les! Trondheim)</p>
Sept.	<p>Utlysning av medel för språk- och litteraturdidaktisk forskning som vid styrelsemöte i november beviljades Stig-Börje Asplund (30% under 2017-18), Erica Sandlund (5% under 2017) Pia Sundqvist (5% under 2017) och Liliann Byman Frisé (10% under 2017)</p>
27.09	<p>Doktorandseminarium (50%):</p> <p>Djamila Fatheddine, doktorand i litteraturdidaktik, Karlstads universitet</p>
13.10	<p>Högre seminarium:</p> <p>Marie Tåqvist: didaktiska perspektiv på avhandlingen - In my opinion": Discourse organising nouns in advanced learner English.</p>
17.11	<p>Doktorandseminarium:</p> <p>Tove Sommervold, doktorand litteraturdidaktik, Hamar, Norge</p>
15.12	<p>Doktorandseminarium:</p> <p>Camilla Grönvall, doktorand i svenska språket, Karlstads universitet och Göteborgs universitet och Anna Lindholm, doktorand i svenska som andraspråk, Karlstads universitet och Göteborgs universitet</p>

Medel för språk- och litteraturdidaktisk forskning (CSL) – Dnr HS 2015/428

Projekt: Translanguaging som identitetsskapande praktik – från elevens perspektiv

Forskare:

Birgitta Ljung Egeland, universitetslektor i svenska språket/svenska som andraspråk, Karlstads universitet

Projektbeskrivning

Bakgrund, syfte och mål

Forskningsprojektet "Translanguaging som identitetsskapande praktik – från elevens perspektiv" har tagit utgångspunkt i min avhandling *Berättelser om tillhörighet - om barn med migrationsbakgrund på en mindre ort* (Ljung Egeland, 2015). Jag har utgått från samma datamaterial, det vill säga cirka 700 sidor transkriptioner av inspelade intervjuer med tretton barn genomförda under hösten 2011 och våren 2012. Jag har genomfört nya analyser med nytt forskningsfokus, nämligen med fokus på språk och på translanguaging som identitetsskapande praktik. En stor del av materialet innehåller berättelser om språkets betydelse i och utanför skolan och flera aspekter synliggörs av språkets betydelse för upplevelsen av att klara skolan och för känsla av tillhörighet. Bland annat handlar det om barnens erfarenheter av att det talas olika språk i klassrummet och hur de använder sina språkliga resurser när de gör läxor. Mycket av det barnen beskriver kan diskuteras utifrån perspektivet translanguaging (García & Wei, 2014; Wei, 2011). Detta är ett kritiskt perspektiv inom andraspråksforskningen, som kan appliceras på frågor om utbildning av flerspråkiga elever, men egentligen utbildning av alla elever. Begreppet translanguaging handlar om förmågan hos flerspråkiga talare att skifta mellan språk och hur de olika språken blir till ett integrerat system. Translanguaging som praktik riktar fokus på vad man i skolan gör med språk, hur man förstår språk och hur flera språk, varieteter och modaliteter kan inkluderas i undervisningen. För att skilja translanguaging från kodväxling betonas den samtidigt användningen av flera former av språk (García & Wei, 2014).

Mycket av den forskning som stödjer translanguaging som praktik utgår från synen att skolans undervisning behöver bli bättre på att uppmärksamma flerspråkiga elevers kommunikativa praktiker i vardagen. Många forskare menar att vi står inför ett paradigmskifte och har visat behovet av att lyfta fram elevers erfarenheter i undervisningen och att låta språklig mångfald bli en resurs i flerspråkiga klassrum (Creese & Blackledge, 2010; Canagarajah, 2011; Hornberger & Holly, 2012). Syftet med detta projekt var att undersöka de pedagogiska implikationer barnens

erfarenheter ger med fokus translanguaging som identitetsskapande praktik i skolan. På så sätt har projektet direkt relevans för utbildningssystemet, eftersom skolan behöver kunskap om hur undervisning av elever med migrationsbakgrund kan genomföras på ett sätt som leder till skolframgång. Om elevers flerspråkiga förmåga sällan erkänns eller uppmuntras i skolan, kommer eleverna heller inte att se sig själva som språkligt begåvade och kommer att nedvärdera sina språkliga prestationer. De budskap eleverna ges om värdet av deras språk och kultur spelar en viktig roll i en identitetsstärkande praktik och det är dessutom av central betydelse att engagera föräldrar effektivt i skolarbetet, så att deras kunskap och erfarenhet kan stödja barnens utveckling och lärande (Cummins, 2011; 2015).

Datamaterialet har konstruerats med utgångspunkt i en narrativ forskningsansats, vilket har gjort det intressant och fruktbart att också fokusera translanguaging i relation till just berättande och berättelser. Jag utgår från ett perspektiv på berättande och berättelser med teoretisk grund i narrativ psykologi (Bruner, 1986; Bamberg, 2010) och med en sådan utgångspunkt hänger narrativ, emotioner och identitet nära samman. Bland andra Gärdenfors (2010) menar att det gäller att få elever i skolan emotionellt engagerade och pläderar för en pedagogik som bättre utnyttjar berättandet. Berättande, menar han, möjliggör en extrem form av träning av inlevelseförmågan och möjliggör en djup form av lärande för att förstå och att förstå är att se mönster. På så vis kan också insikter nås om att man kan ha olika perspektiv på ett och samma fenomen.

Avsikten med ansökan var således dels att bidra med relevant språk- och litteraturdidaktisk forskning, som handlar om undervisning av elever med migrationsbakgrund, dels att främja undertecknads vetenskapliga meritering.

Genomförande

Under januari till juni 2016 genomfördes materialurval, mer detaljerad transkription samt analysarbete. Resultatet tog två huvudsakliga riktningar. Den ena riktningen har handlat om multimodal translanguaging i barnens berättande och berättelser och den andra riktningen har handlat om (extramural) translanguaging i barnens berättelser om att göra läxor. I arbetet med den inriktningen har ytterligare tre intervjuer genomförts med tre olika barn i samma åldrar, som barnen i avhandlingsmaterialet. Alla tre barnen är antingen födda i Sverige eller har kommit till Sverige före skolstart. De har sin bakgrund i Irak, Kroatien och Serbien. Intervjuerna har genomförts med fokus på läxläsning i hemmet med syfte att stärka det empiriska underlaget. Under augusti till december har manus författats till bokkapitel och artikel. Under den perioden har även konferenspapers skickats in och presentationer genomförts. En ansökan om ansökningsstöd har också skickats in till Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap, Karlstads universitet.

Resultat

Under projektets gång har ett samarbete kring läxläsning i ett translanguaging- och literacyperspektiv aktualiserats med Susanne Duek och Christina Olin- Scheller, vilket också har varit en av målsättningarna med projektet.

De resultat som projektet hittills mynnat ut i presenteras i sin korthet nedan.

Konferensbidrag

- Ljung Egeland, B. (2016). *Narratives of language and belonging - on immigrant-background children in rural Sweden. Fackgranskat och accepterat paper till AILA. Federal University of Rio de Janeiro, Brasilien, 2017.*
- Ljung Egeland, B. (2016). *Text i läxa – flerspråkiga elever berättar. Fackgranskat och accepterat paper. Ingår i symposium tillsammans med forskare från Høgskolen i Hedmark och Karlstads universitet: Språk og tekst i flerspråklige barnehager og skoler – lærer- og elevoppfatninger, Smdi:s (Svenska med didaktisk inriktning) konferens, Karlstads universitet, 2016.*
- Ljung Egeland, B. & Duek, S. (2016). *Homework challenges for children with immigrant backgrounds. From a literacy- and translanguaging perspective. Fackgranskat och accepterat paper till NERA 2017. Köpenhamn. Danmark.*
- Ljung Egeland, B. (2016). *Berättelser om språk och tillhörighet – om barn med migrationsbakgrund på en mindre ort. Inskickat paper till Nordand 13, University of Vaasa, Finland, 2017.*

Forskningsansökan

- Påbörjat arbete med VR-ansökan för 2018, i samarbete med Susanne Duek och Christina Olin-Scheller. För detta arbete har sökts ett ansökningsstöd á 60 000 kr för 2017 från Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap, Karlstads universitet. Beskrivning av projektet:

En mängd studier inom skolforskningen har uppmärksammat att elever med migrationsbakgrund i många fall har svårigheter att klara skolan. Få studier, både nationellt och internationellt, har dock riktat sitt intresse mot den del av skolans text- och lärandekultur som handlar om läxor och särskilt inte i relation till nyanlända. Resultaten av våra avhandlingsprojekt visar att denna elevgrupp har särskilda utmaningar med läxor, men också att de lägger ner mycket tid på skolarbete hemma. Vi har för avsikt att tillsammans skriva en VR-ansökan för ett forskningsprojekt som riktar sitt fokus mot just denna fråga och projektnamnet är 'Homework Challenges for Children with Immigrant Backgrounds from a Literacy and Translanguaging Perspective'. Utifrån en etnografisk ansats tänker vi närma oss elever, föräldrar och

lärare med syfte att studera denna samverkan mellan hem och skola och de villkor för läsläsning, och därmed för skolframgång, som framträder.

Skrivande av bokkapitel och artikelmanus

- Ljung Egeland, B. (2016). *Multimodal translanguaging i flerspråkiga barns berättande*. Inskickat och accepterat bokkapitel till antologin *Transspråkande och utbildning i svensk kontext*, red. Åsa Wedin m fl. Antologin kommer att ges ut på Studentlitteratur (upptagna på norska indexlistan som nivå 1) och syftar till att presentera aktuell svensk forskning om transspråkande i relation till utbildning.
- Ljung Egeland, B. (2017). *Homework Completion for Children With Immigrant Backgrounds. From a Translanguaging Perspective*, artikel färdig att skickas in till tidsskrift under januari 2017.

Projektets betydelse för grundutbildningen

Projektet handlar om flerspråkiga elever och villkor för lärande, vilket är ett område som kommer att prioriteras i lärarutbildningen framöver. Under höstterminen 2017 kommer för studenter i lärarutbildningen ges en valbar kurs á 7,5 hp om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för flerspråkiga elever i skolans alla ämnen. Detta sker på uppdrag av LUN. Det är av största vikt att det finns forskningsanknuten kompetens i ämnet. Undertecknad kommer också att på uppdrag av Skolverket medverka i en granskningsgrupp (SVA, Hi, Re, Ge, Sh) vid Karlstads universitet, där gruppen ska granska material för lärare som undervisar nyanlända elever i So-ämnen i grundskolan producerat vid Lunds universitet. Vetenskaplig ledare är Johan Samuelsson, Karlstads universitet. Undertecknad kommer också att genomföra en seminariedag i februari 2017 i RUC:s regi inom ramen för föreläsningsserien Fritidshemspedagogik, där drygt 200 fritidspedagoger deltar. Translanguaging är ett centralt begrepp att ha kunskap om och förhålla sig till i alla dessa sammanhang.

Redovisning av CSL:s verksamhet till LUN

Erica Sandlund

Bilaga 1: Lektorsmedel Samedömning genom samtal (2016), 30%

KORTFATTAD PROJEKTBSKRIVNING

Projektet fokuserar på lärares bedömning av muntlig färdighet i ett främmande språk, nämligen engelska i grundskolan. Studien tar avstamp dels i svårigheterna med bedömning av muntlig färdighet, dels i de förslag kring ökad samedömning som Skolinspektionen och Skolverket förordat (Skolinspektionen, 2013). Den muntliga färdighet i ett främmande språk som skall

bedömas under ett prov omfattar också en rad språkliga aspekter såsom uttal, grammatik, ordval och interaktionell kompetens. Andra faktorer såsom uppgiftens utformning, instruktioner, medvetenhet om att man betygsätts och sociala aspekter, vilka kan spela in i den slutliga bedömningen (Brown & Abeywickrama, 2010). Dessutom innebär bedömning av muntlig färdighet ofta en subjektiv bedömning som görs i realtid (Kasper & Ross, 2013) på basis av lärarens professionskompetens och erfarenhet, vilket kan försvåra likvärdigheten.

Att likvärdig bedömning av färdighet i språk är komplicerat visar bland annat Skolinspektionens omrättningar av nationella prov i Sverige (t. ex. Skolinspektionen, 2013, se också Sandlund, Sundqvist & Nyroos, 2016a; b; Sandlund & Sundqvist, 2016). Då utbildningsaktörer ofta framhåller sambedömning som en väg mot likvärdighet (Skolverkets handledning för sambedömning, 2013) är forskning om sambedömning tidsmässigt relevant, men forskningen är hittills sparsam (Jönsson & Thornberg 2014; Adie, Klenowski & Wyatt-Smith, 2012) och kanske i synnerhet när det gäller bedömning av muntlig färdighet (Sandlund, Sundqvist & Nyroos, 2016). Frågorna kring vad som skall bedömas och hur verksamma lärare gemensamt bedömer olika aspekter av språkfärdighet är centrala för att utveckla former för sambedömning som vilar på vetenskaplig grund. Projektet har därför utgjort ett steg i att förstå bedömningsprocesser som sociala företeelser. Huvudsyftet för projektet har varit att 1) att förstå hur sambedömning genom samtal ter sig i praktiken, 2) att fånga upp de svårigheter de lärare som sambedömer uttrycker samt 3) att identifiera och beskriva särskilda områden där lärare verkar skilja sig åt i högst utsträckning.

DATAINSAMLING OCH BEARBETNING

Data samlades i samband med CSL-dagen 2015. Undertecknad tillsammans med Pia Sundqvist höll en workshop med fokus på just sambedömning av muntlig färdighet i språk. Anmälda deltagare hade förberetts genom förfrågan om att samtidigt delta i en forskningsstudie, och samtliga lärare samtyckte skriftligt till att grupparbeten kring bedömning spelades in på video och med ljud. En anonymiserad inspelning från det nationella provet i engelska för årskurs 9 från vårterminen 2014 (två elever) utgjorde det primära arbetsmaterialet. Inledningsvis bedömde lärarna elevprestationerna individuellt genom att betygsätta elevernas prestation och motivera respektive elevs betyg. Därefter delades de in i fyra grupper om 3-4 deltagare. Instruktionerna var att diskutera aspekter av elevprestationerna, dela med sig av de egna bedömningarna, och genom diskussioner enas i gruppen om ett betyg för eleverna. Grupparbetena (ca 1 timme långa) videofilmades. Övrigt material består av lärarnas individuella bedömningsformulär, gruppernas bedömningsformulär med betyg och motivering, en demografisk enkät till alla deltagarna, samt en kort enkät kring bedömningsarbetet. Studiens design är ett samarbete med Pia Sundqvist, men arbetet är huvudsakligen samtalsanalytiskt (Sidnell & Stivers, 2013) och Sandlund har varit projektansvarig.

Alla fyra samtalen har sedan transkriberats, och allt enkät- och bedömningsmaterial har digitaliserats. En initial analys av bedömningsformulären gav intressanta insikter, då en av grupperna hade en initial betygsskillnad från A till D gällande en av eleverna i samtalet. Gruppen enades sedan om betyget C+, och förhandlingen i lärargruppen om betyget ger en inblick i komplexiteten i att använda bedömningskriterier som formulerats genom styrdokumentens värdeord, exempelvis ”relativt tydligt och sammanhängande”. Efter den första databearbetningen har analysarbete inletts med fokus på de två publikationer som planerades vid projektstart.

ARTIKELARBETE

I ansökan om medel beräknades materialet utgöra underlag för, i första skedet, två vetenskapliga artiklar. Den första delstudien planerades för *Classroom Discourse*, medan den andra planerades för *Language Assessment Quarterly*. Analysutfallet av de båda projekten, samt informella samtal med redaktören för *Classroom Discourse* under konferensen AAAL, gjorde dock att vi istället valde den tidskriften som forum för artikeln från Språkväxlingsprojektet (bilaga 2). Under våren 2016 fick vi en inbjudan att skriva ett kapitel om bedömning av muntlig färdighet i en kommande antologi på förlaget Routledge. Under våren skrevs ett längre kapitelsynopsis med basis i sambedömningsstudien, som tillsammans med redaktörernas inledning och övriga bidrag gick till serieredaktörerna John Hellermann och Sören Eskildsen för en första granskning. Därefter gick antologins synopsis på extern granskning, varpå den nu accepterats. Detta kapitel utgör då den primära publikationen från projektet.

Boken, med titeln *Teaching and Testing L2 Interactional Competence: Bridging theory and practice*, fokuserar interaktionella kompetens som ett relevant konstrukt vid undervisning och prövning av muntliga kompetenser i ett andraspråk. Vårt bidrag tar ett innovativt grepp om interaktionell kompetens (IC) genom att vi jämför hur det konstrueras i två olika sammanhang: i lärares sambedömningsamtal, och mellan eleverna i det samtal som bedöms i lärarsamtalen. Genom att vi särskilt analyserar sekvenser där de fyra lärargrupperna diskuterar elevernas interaktion med hjälp av konkreta exempel från elevsamtalen, och sedan kontrasterar dessa diskussioner med detaljerad interaktionsanalys av de sekvenser i elevsamtalen som lärarna diskuterar kan vi påvisa på olika konstruktioner av interaktionell kompetens i de två datamaterialen. Vi visar att lärarnas diskussioner, som grundar sig i Skolverkets kriterier för bedömning, uppvisar en särskild och avgränsad aspekt av vad som kan betecknas som interaktionell kompetens där elevhandlingar i samtalen dekontextualiseras och parafraseras i bedömningen. Vi visar också att på några av de ställen i samtalen som lärarna framhåller som exempel på ”god” eller ”bristande” interaktionell kompetens i själva elevsamtalen helt förhåller sig till den lokala kontexten och elevernas orientering mot lärarens frågor och stöttning. Studien visar att bedömningskriterier bestående av värdeord är komplexa att tillämpa i praktiken, och att just de kriterier som används här tolkas relativt snävt. Vi presenterade också denna delstudie vid konferensen Nordisco i Oslo i november och deadline för fullt manus är 1 april 2017. Bidraget i boken, med planerad publicering 2018, har följande titel:

- Sandlund, E. & Sundqvist, P. (kommande 2018). *Doing versus assessing interactional competence: Contrasting L2 test interaction and teachers' collaborative grading of a paired speaking test*. I Kunitz, S. & Salaberry, R. (red). *Teaching and Testing L2 Interactional Competence: Bridging theory and practice*. Oxon: Routledge. (*kapitel i antologi som accepterats i synopsisform.) [Swepub, NSD nivå 2].

Det andra planerade bidraget från projektet, en artikel riktad mot tidskriften *Language Assessment Quarterly*, har antagits för presentation vid AAAL, Portland, Oregon, mars 2017. Bidraget går till skillnad från antologikapitlet djupare in på tolkning av bedömningskriterier och hur dessa förhandlas interaktionellt i relation till lärares uppvisade bedömaridentiteter. Bidraget till *Language Assessment Quarterly* är under arbete, och våra erfarenheter av en nyligen antagen artikel i *Language Testing* (Sundqvist m fl., kommande) har lärt oss att manus till dessa high impact-tidskrifter kräver tålamod och omsorg, och vi vill därför ägna manuset ytterligare tid efter konferensen i mars innan vi skickar in det till LAQ. Artikeln har följande titel:

- Sandlund, E., & Sundqvist, P. (accepterat). *Collaborative Assessment in Practice: Teachers' Interactional Negotiations of the Interpretation and Application of Criteria for Assessing L2 Oral Proficiency*. Presenteras vid American Association of Applied

Linguistics Convention, Portland, Oregon, 18-21 mars 2017; skickas till *Language Assessment Quarterly* [Web of Science, Swepub] i april/maj 2017.

KONFERENSBIDRAG

Utöver de två delstudier som nämnts ovan inbjöds vi även som talare vid Skolportens konferens för engelsklärare för att berätta om projektet.

- Sandlund, E., & Sundqvist, P. (2016). *Doing versus assessing interactional competence: Contrasting L2 test interaction and teachers' collaborative grading of a paired speaking test*. Paper presenterat vid The 4th Nordic Interdisciplinary Conference on Discourse and Interaction (NORDISCO), Oslo and Akershus University College of Applied Sciences, Oslo, Norway, 23-25 November, 2016.
- Sandlund, E., & Sundqvist, P. (accepterat). *Collaborative Assessment in Practice: Teachers' Interactional Negotiations of the Interpretation and Application of Criteria for Assessing L2 Oral Proficiency*. Presenteras vid American Association of Applied Linguistics Convention, Portland, Oregon, 18-21 mars 2017.
- Sundqvist, P., & Sandlund, E. (2016). *Assessing oral proficiency in English as a foreign language: Criteria, collegial collaboration – and challenges*. Skolporten, Göteborg, 15 November, 2016.

Data från studien har också bearbetats i en samtalsanalytisk datasession vid Karlstads universitet (19/4 2016 (med Marie Tanner och Anna Öhman, pedagogiskt arbete). Datasessionen födde en idé om en samförfattad artikel (Tanner och Sandlund) där material från elevsamtal kring nationella prov jämförs med lärarnas samtal.

FORTSATT ARBETE

I ansökan om detta projekt nämns en kommande VR-ansökan om kollegial bedömning. Eftersom vi nu fick ett nytt Vetenskapsrådsprojekt genom vårt andra CSL-projekt (se bilaga 2) bedömer vi det inte som troligt att vi skulle få ytterligare en ansökan beviljad från Utbildningsvetenskap, då vi först ska slutredovisa det nu avslutade projektet *Testing Talk*, och Sundqvist även arbetar i ytterligare ett UVK-finansierat projekt samtidigt som vi också drar igång *Multilingual Spaces*. Vi kommer därför inte att satsa på en VR-ansökan inför mars 2017 – däremot undersöker vi om vi skulle kunna söka finansiering från andra externa fonder, exempelvis Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond för att utvidga projektet i linje med forskargruppen ROSEs inriktning på ämneskonstruktioner i formella och informella kontexter.

SAMMANFATTNING

Projektet har fortlöpt enligt plan, och har lett till en rad nya uppdrag och kontakter. Särskilt nöjda är vi med att studien kommer att ingå i antologin på Routledge. Projektet har också utgjort en viktig instrumentutprovning i CSL-projektet *Likvärdig bedömning* (Tengberg, Borgström, Skar, Sandlund, Sundqvist, Axelsson, Lötmarker, Walkert), där en delstudie handlar om sambedömning av nationella prov i årskurs 6.

ÖVRIGA REFERENSER

- Adie, L. E. Klenowski, V., & Wyatt-Smith, C. (2012). Towards an understanding of teacher judgement in the context of social moderation. *Educational Review*, 64, 223–240.
- Brown, H. D. & Abeywickrama, P. (2010). *Language assessment. Principles and classroom practices*. 2nd ed. White Plains, NY: Pearson Education.
- Kasper, G. & Ross, S. J. (2013). *Assessing second language pragmatics*. New York: Palgrave Macmillan.
- Sundqvist, P., Wikström, P., Sandlund, E. & Nyroos, L. (accepterad). The teacher as examiner of L2 oral tests: A challenge to standardization. *Language Testing*. [Web of Science, SwePub och NSD nivå 1].
- Sandlund, E. & Sundqvist, P. (2016). Equity in assessment: A criterion-based fact or a work of fiction? *Nordic Journal of English Studies*, 15 (2), 113-131.
- Sandlund, E., Sundqvist, P. & Nyroos, L. (2016a). Research-based professional development workshops for EFL teachers: Focus on oral test interaction. *Nordic Journal of Modern Language Methodology*, 4 (1), 24-48 .
- Sandlund, E., Sundqvist, P. & Nyroos, L. (2016b). Testing L2 Talk: A review of research on second language oral proficiency testing. *Language and Linguistics Compass*, 10 (1), 14-29.
- Sidnell, J., & Stivers, T. (eds.). 2013. *The handbook of conversation analysis*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Skolinspektionen. (2013). *Olikheterna är för stora. Omrättning av nationella prov i grundskolan och gymnasieskolan, 2013*. Stockholm: Skolinspektionen.

Redovisning av CSL:s verksamhet till LUN

Erica Sandlund (15%) och Pia Sundqvist (5%)

Bilaga 2: Lektorsmedel *Språkväxling som resurs och hinder i engelsklassrummet – en pilotstudie (2016)*

BAKGRUND OCH PROJEKTBESKRIVNING

Idén till pilotstudien *Språkväxling som resurs och hinder i engelsklassrummet* tillkom i samband med konferensen National Forum for English Studies, då ett första samarbete mellan undertecknade och två kollegor vid Lunds universitet (Marie Källkvist och Henrik Gyllstad) initierades. Erfarenheter från respektive lärarutbildningar hade visat att studenter ofta efterfrågar råd kring hur man som engelsklärare arbetar med målspråket engelska och övriga förekommande språkliga resurser i dagens engelsklassrum, såsom svenska och andra förstaspråk. Tanken var att utveckla en större projektansökan till Vetenskapsrådet (Utbildningsvetenskap) vilket också framgångsrikt utfördes under 2016. Pilotstudiens huvudsyften var att

1) utveckla datainsamlingsinstrument, 2) få en första överblick över hur olika språk samspelar i engelsklassrummet som resurs, och 3) skapa kontakter med högstadieskolor inför samverkan i ett större projekt.

Engelskans allt större roll i vårt samhälle ställer nya krav på språklärares undervisning för att möta den språkanvändning som eleverna tillägnar sig också utanför skolans väggar (Sundqvist & Sylvén, 2012). Grundskolan har idag också en mängd elever med ett annat förstaspråk än svenska, och vars svensk- respektive engelskkunskaper varierar stort. Samhällsläget med ett stort antal nyanlända flyktingbarn, som tämligen snabbt ska inlemmas i den svenska grundskolans engelskundervisning, är ytterligheten i landskapet för engelskundervisning. Under en lång tid har den generella uppfattningen bland språkdidaktiska forskare varit att inlärarna har bäst

förutsättningar att lära sig ett språk om undervisningen sker enbart på målspråket ("the monolingual assumption", Hall & Cook, 2012, s. 272), och språkklassrummen har ofta haft en tydlig policy för när man får använda de olika tillgängliga språken (García & Sylan, 2011). Under framför allt de senaste två decennierna kan man skönja ett skifte, "the multilingual turn", i vilket tvåspråkighets-forskningen haft en betydande roll. I detta perspektiv ses flerspråkighet som "a social asset not only to elites but also to linguistic minority populations" (Ortega, 2013, s. 6).

Begreppet *translanguaging* användes redan på 1990-talet (Williams, 1996) för att beskriva en medveten pedagogisk praktik i tvåspråkiga klassrum där man kortfattat använder sig av inlärarnas alla språk i undervisningen. Begreppet har under åren omformulerats på flera sätt, exempelvis till att omfatta en rad praktiker som tidigare betecknats med termer som *kodväxling* och *kodblandning* (t. ex. García, 2009) eller som den process för språkanvändning som handlar om att på ett mer generellt plan skaffa sig kunskap, nå förståelse, formulera tankar och kommunicera (Wei, 2011). På senare år har internationella studier understrukit att *translanguaging* som pedagogisk praktik i är nödvändig för att möta elevers föränderliga språkliga repertoarer som läranderesurser (Hornberger & Link, 2012) och för att uppmuntra tvåspråkiga identiteter (Palmer m. fl., 2014). I projektet tar vi en agnostisk ansats till huruvida det mer kognitivt orienterade begreppet *translanguaging* utgör den bästa beskrivningen av flerspråkiga praktiker, och fokuserar istället på deltagarnas (lärarnas och elevernas) egna påvisbara orienteringar mot språkliga resurser (t ex. engelska och svenska).

DATA OCH DATAINSAMLING

En skola där vi sedan tidigare har upparbetade kontakter med lärare och skolledning kontaktades i samband med att föreliggande projekt beviljades. Skolan har en hög andel elever med andra förstaspråk än svenska, vilket gör den särskilt intressant för att undersöka hur olika språk eventuellt samspelar i klassrummet. I samråd med läraren valdes en sjundeklass ut för pilotstudien. Läraren, som också var mentor för den klassen, hade också ytterligare en engelsklärare i klassrummet under alla lektioner enligt en princip denna skola arbetade efter.

Tre engelsklektioner i den aktuella klassen observerades under februari 2016. Båda forskarna närvarade och förde separata observationsanteckningar enligt ett på förhand utvecklat observationsschema. Utöver observationerna användes ljudupptagning på de två lärarna med hjälp av små mikrofoner som sattes fast på kläderna och där ljudet spelades in på små bärbara mp3-spelare som lärarna bar. Då undervisningen i huvudsak bestod av elevernas självständiga arbete med individuella skriftliga uppgifter består materialet till stor del av dyadiska interaktioner mellan en lärare och en elev. Det inspelade materialet beskrivs i Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Inspelningar

Observation	Lärare 1 (L1)	Lärare 2 (L2)	
1	43 min	41 min	
2	46 min	43 min	
3	47 min	47 min	
Totalt	136	131	TOTALT: 267 min

Inspelningarna har sedan transkriberats och analyseras med hjälp av samtalsanalys (Sidnell & Sivers, 2013) samt med fokus på lärarens samtalspraktiker. Inga data om elevernas bakgrund insamlas i pilotstudien av forskningsetiska skäl. Ytterligare insamlade data är digitala kopior av lärobokskapitel, instuderingsfrågor, översättningsövningar samt läxförhör.

Mer än hälften av eleverna i klassen hade ett annat förstaspråk än svenska, men deras relation till både svenska och engelska varierade stort. Klassen omfattade elever som var födda i Sverige men talade ett annat språk i hemmet, men också några nyanlända elever med begränsad utbildningsbakgrund i både engelska och svenska sedan tidigare. Det insamlade materialet avslöjade snabbt att endast engelska och svenska förekom i detta klassrum, av flera skäl. Dels

hade skolan en policy där andra modersmål antogs kunna skapa oönskade sociala grupperingar under skoltid. Dels hade läraren själv (L1) som policy att eleverna i första hand ska hålla sig till svenska eller engelska under lektionerna för att underlätta undervisning och förståelse. Klassrummet hade alltså inte en translanguaging-pedagogik i Garcías bemärkelse.

RESULTAT

Artiklar, manus och konferensbidrag

I ansökan om detta projekt planerade vi för ett artikelmanus till *Nordic Journal of Modern Language Methodology* (NSD nivå 1). Under studiens gång fastnade vi dock för två olika analysinriktningar som därtill tar varsin väg mot publicering.

Delstudie 1: Översättningspraktiker

För just denna studie har vi fokuserat på att undersöka hur översättningsturer sker i respons till elevinitierade frågor – det vill säga hur lärarna använder sig av svenska och engelska, och i vilken ordning, när de hjälper elever med en uppgift. Studien är samtalsanalytisk och fokuserar på sekventiell organisation med hjälp av olika språkliga resurser. Vi har identifierat fem olika översättningspraktiker som kan sägas ligga på ett kontinuum, där direktöversättningar av enskilda engelska ord eller meningar från arbetsmaterialet ligger i ena änden, och mer stegvisa och komplexa översättningar designade för att eleven själv skall kunna identifiera och självständigt producera ett svar på engelska i den andra. Särskilt intressant visade det sig vara i interaktion med elever som hade mer begränsade kunskaper i både svenska och engelska, där enbart verbala resurser visade sig otillräckliga för att skapa gemensam förståelse, och där lärarna använde sig av förkroppsligade resurser som illustration. Svenska får i studien som helhet status som "the language of doing thinking and explaining", medan deltagarnas orienteringar också visar att engelska är slutmålet för dessa gemensamma tankeprocesser. Genom lärarnas sätt att översätta visar de också upp sin förförståelse av en enskild elevs färdighetsnivå, även i fall där elevens fråga inte uppvisat så stora problem. Studien har presenterats vid LANSI 6, Columbia University, New York, och planeras för insändande till tidskrift snarast, men på de totala 20% som projektet haft har vi fått prioritera färdigställandet av delstudie 2 (se nedan). En variant av studien accepterades också vid AILA-kongressen i Rio de Janeiro, men ställdes in på grund av bristande finansiering och tid.

- Sandlund, E., & Sundqvist, P. (2016). *Translanguaging, code-switching, or just doing ESL teaching? Teachers' 'translation' turns in response to learner questions in a multilingual ESL classroom*. The 6th LANSI conference, Columbia University, New York City, NY, USA, 7-8 October, 2016. Manus till *Nordic Journal of Modern Language Methodology*.
- Sandlund, E. & Sundqvist, P. (accepterat, inställt). *Code-switching in multilingual secondary classrooms: ESL teachers' L1/L2 'translation' turns in teacher-student interaction*. Accepterat för presentation vid AILA Congress, Rio de Janeiro, Juli, 2017.

Delstudie 2: Beröm och klander på två språk

Den andra delstudien var inte planerad på förhand utan väcktes genom ett Call for Papers till ett temanummer om klassrumsdisciplin. Vi såg möjligheter att bidra till temanumret med det vi hade observerat i materialet, men valde efter hand att rikta artikeln mot den för fältet mer betydelsefulla tidskriften *Classroom Discourse* istället för temanumret i en mer okänd tidskrift. Här tittar vi också på växlingar mellan svenska och engelska, men fokuserar särskilt på lärarens

användning av de två språken i sekvenser som innehåller beröm och tillsägelser. Vi ramar in de observerade praktikerna under termen *classroom management* (t ex. Margutti & Piirainen-Marsh, 2011), och visar hur de två språken rekryteras för att utföra bedömningar (*assessments*). Vi jämför hur engelska och svenska används i klassrummet för att berömma elever (vilket oftast sker på engelska) kontra att upprätthålla ordningen i klassrummet genom att korrigera elevers handlingar (detta sker på båda språken men i något olika sammanhang). Studien har precis färdigställts och skickats till en internationell klassrumsorienterad tidskrift; *Classroom Discourse*.

- Sandlund, E. & Sundqvist, P. (inskickat). *Language choice in assessment sequences: Managing learning and order in a multilingual EFL classroom*.

Ansökan om externa medel

Det andra delmålet med projektet var att utveckla en VR-ansökan på temat flerspråkiga engelskklassrum tillsammans med kollegorna vid Lunds universitet. Så skedde under de första månaderna av projektiden, och ansökan inlämnades i mars 2016. I november fick vi beskedet att ansökan beviljades. Vi startar formellt projektet i januari 2017, och den 16 februari kommer våra projektkollegor hit för ett gemensamt seminarium för att presentera det nya projektet som skall löpa under fyra år.

- Vetenskapsrådet (UVK), Dnr 2016-03469, SEK 7 416 000. Beviljat. (Fyra år, 2017–2020). "*Multilingual spaces? Language practices in English classrooms*". Marie Källkvist, Lunds universitet (huvudsökande) tillsammans med Henrik Gyllstad, Lund, och Erica Sandlund samt Pia Sundqvist, Kau (medsökande).

SAMMANFATTNING

Projektet *Språkväxling som resurs eller hinder* syftade till att a) få en första överblick över språkliga praktiker i det flerspråkiga engelskklassrummet och b) utveckla en större projektansökan. Delmål a) har uppnåtts med hjälp av datainsamling, analys och två vetenskapliga manus (samt konferensbidrag). Delmål b) har uppnåtts dels med den beviljade ansökan om externa medel, dels med kontaktskapande med skola och lärare inför det störa projektet. Därmed har samtliga mål uppnåtts.

ÖVRIGA REFERENSER

García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Oxford: Wiley-Blackwell.

Hall, G. & Cook, G. (2012). Own-language use in language teaching and learning. *Language Teaching*, 45 (3), 271-308.

Hornberger, N. & Link, H. (2012). Translanguaging and transnational literacies in multilingual classrooms: a biliteracy lens. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 15 (3), 261-278.

Li Wei (2011). Moment analysis and translanguaging space: Discursive construction of identities by multilingual Chinese youth in Britain. *Journal of Pragmatics*, 43, 1222-1235.

Margutti, P. & Piirainen-Marsh, A (2011). The interactional management of discipline and morality in the classroom: an introduction. *Linguistics and Education* 22, 4, 300 –309.

Ortega, L. (2013). SLA for the 21st century: Disciplinary progress, transdisciplinary relevance, and the bi/multilingual turn. *Language Learning*, 63, 1-24.

Palmer, D., Mateus, S., Martinez, R. A. & Henderson, K. (2014). Reframing the debate on language separation: Toward a vision for translanguaging pedagogies in the dual language classroom. *The Modern Language Journal*, 98 (3), 757-772.

Sundqvist, P., & Sylvén, L. K. (2012). Ämnesdidaktiska utmaningar i det heterogena engelskklassrummet: En jämförelse mellan elever med stor respektive liten mängd extramural engelska. In N. Gericke & B. Schüllerqvist (Eds.), *Ämnesdidaktisk komparation: Länder, ämnen, teorier, metoder, frågor och resultat* (pp. 121-135). Karlstad: Karlstad University Press.

Projekt Likvärdig bedömning/Equity in Assessment (Equa)

Projektdeltagare: Kristina Axelsson, Eric Borgström, Lena Lötmarker, Erica Sandlund, Gustaf B. Skar (statistik), Pia Sundqvist, Michael Tengberg (projektledare), Michael Walkert

Översiktlig projektbeskrivning

Projektet handlar om lärares bedömning av nationella provuppgifter i åk 6 och hur denna bedömning kan göras mer samstämmig. De provuppgifter som ingått är skrivprov i svenska och muntliga prov i engelska. Ett antal lärare från regionen har fått delta i två bedömningstillfällen där de arbetat individuellt med att betygsätta elevlösningar, både på helhetsnivå och på aspektnivå. Däremellan har de fått delta antingen i sambedömning av liknande slag som förekommer ute på skolorna eller i bedömarträning där de i ett antal cykler fått jämföra sina bedömningar med provkonstruktörernas förslag. Projektets syfte är i första hand att se hur lärarnas bedömning förändrats från den första till den andra bedömningsomgången och inte minst att se om det blir skillnad mellan sambedömnings- och bedömarträningsgrupperna. I projektet studeras också bedömningarna från det första tillfället för att se hur graden av samstämmighet ser ut i en representativ lärargrupp och vilka typer av elevlösningar som verkar vara särskilt svårbedömda.

Utgångspunkter

En utgångspunkt för projektet har varit den både vetenskapliga och mediala debatten om skiljaktigheter i lärares betygsättning. Undersökningar har visat att även vana bedömare sätter olika betyg på en och samma uppgift, och i de fall där verkliga prov omrättats av externa bedömare har betygsnivåerna ofta skiljt sig åt. Detta innebär förstås en osäkerhet i bedömningssystemet som är allvarlig särskilt när det rör sig om avgångsbetyg som spelar roll för elevernas fortsatta studiemöjligheter. Skiljaktigheterna kan också undergräva förtroendet för lärarnas professionalitet, vilket i sin tur påverkar läraryrkets status.

Som en konsekvens av bedömningsosäkerheten har det ibland föreslagits att man skulle ersätta provuppgifterna med andra uppgiftstyper som kan rättas enklare och mer objektivt. Med sådana uppgifter skulle dock väsentliga delar av ämnesinnehållen hamna utanför provbedömningarna, vilket skulle vara olyckligt på flera sätt.

En annan utgångspunkt för projektet har varit det faktum att sambedömning ofta framhålls som en väg för lärare att öka sin samstämmighet. Det finns dock inga entydiga forskningsbelägg för att sambedömning verkligen ökar samstämmigheten eller att sambedömning skulle vara den bästa metoden för att höja samstämmigheten. I projektet har vi därför velat ställa sambedömning mot den alternativa metoden bedömarträning. Bedömarträning innebär dels en mer teoretisk genomgång om bedömning och om de aspekter som ska bedömas i provuppgifterna, dels (och framförallt) en upprepade träning i att jämföra sina egna bedömningar med provkonstruktörernas och reflektera över vad eventuella skillnader kan bero på. Målet är givetvis att bedömarerna utifrån ökade kunskaper om själva bedömningsstoffet (olika aspekter på skriftlig och muntlig framställning)

samt en större medvetenhet om sina egna bedömarpreferenser ska komma allt närmare provkonstruktörernas sätt att bedöma.

Materialinsamling

Inbjudan att delta i projektet gick ut via olika kanaler till lärare i regionen, och det blev 17 lärare i svenska och 11 lärare i engelska som påbörjade deltagandet. I inbjudan framgick att projektet hade ett dubbelt syfte: dels att samla in data till själva forskningsdelen, dels att ge de deltagande lärarna fortbildning om bedömning. Lärarna skulle också få ta del av resultaten efteråt.

De deltagande lärarna har kommit till Karlstads universitet under tre heldagar i juni, augusti och september 2016. Vid den första och den sista dagen fick de arbeta individuellt med bedömningar av uppgifter från det nationella provet i åk 6: berättande och argumenterande elevtexter (svenska) samt muntliga presentationer (engelska). De fick också fylla i några enkäter, t.ex. om sin lärarefarenhet och om sin syn på bedömning. Vid mittentillfället fick de arbeta i två separata spår. I ena spåret arbetade deltagarna med sambedömning. De fick då välja ut texter som de hade tyckt vara svårbedömda vid den första träffen och försöka komma överens om ett gemensamt betyg. Några av dessa samtal filmades. I det andra spåret arbetade deltagarna med bedömarträning, alltså att först bedöma individuellt och sedan få veta hur provkonstruktörerna bedömt. Deltagarna i bedömarträningen hade fått individuell respons efter den första träffen som visade hur stränga de var i förhållande till övriga projektdeltagare och hur stor spridning de hade i betygsanvändningen. Denna respons fick de sedan fortsätta att reflektera över under bedömarträningen.

Några preliminära resultat

Den 9 januari redovisade projektgruppen preliminära resultat från studien för lärare som deltagit och för övriga intresserade. Lärare som inte ingått i projektet fick också delta i ett pass med bedömarträning. Visningsmaterialet från denna dag ligger ute på CSL:s hemsida:

<https://www.kau.se/csl/forskning/forskningsprojekt/ovriga-projekt/forskning-om-bedomartraning>

Det som framkommit är bland annat att samstämmigheten var låg vid det första bedömningstillfället, att bedömarträningen haft goda effekter och att den är mer effektiv än sambedömning för att höja samstämmigheten samt att några bedömare flyttat sig mycket på skalan från sträng till generös eller tvärtom.

Fortsatta aktiviteter

Under våren 2017 fortsätter arbetet med att sammanställa och analysera data samt att redovisa resultaten både i vetenskapliga tidskrifter och i lärartidningar. Flertalet projektmedlemmar kommer att hålla i en gemensam presentation på konferensen NOFA i Odense i maj. På CSL-dagen i juni kommer det att ingå en workshop med bedömarträning för svensklärare, utifrån samma modell som använts i projektet.

Projektet är tänkt som en pilotstudie, och önskemålet är givetvis att gå vidare med projektets dubbla syfte att arbeta med bedömarträning både som forskningsmaterial och som lärarfortbildning. Detta inkluderar både fortsatta ansökningar om externa medel och planer på en webbaserad utbildning liknande den som nu finns på Kau om betyg och bedömning. Med tanke på att flera lärare tycktes ”överkompensera” för sin stränghet/generositet vid det andra bedömningstillfället vore det exempelvis intressant att se hur utvecklingen skulle se ut vid en mer utbyggd bedömarträning.

Stig-Börje Asplund

Lektorsforskning höstterminen 2016

Under hösten 2016 har jag deltagit i forskningsprojektet Uppkopplade klassrum, som leds av Christina Olin-Scheller och Marie Tanner vid Karlstads universitet, motsvarande 25 % av heltid. I den studie som jag, tillsammans med Olin-Scheller och Tanner arbetat fram under hösten, studeras vad som händer när några gymnasieelever använder mobiltelefoner i undervisningssituationer i relation till ett undervisningsinnehåll. I studien, som ska resultera i en artikel i en internationell tidskrift, riktas intresset mot själva processen – d.v.s. själva användandet av mobiltelefonen – och vi försöker bl.a. synliggöra globaliseringens maktdimensioner (här i form av frågor som berör vem som har tillgång till information, och vem som inte har det, och på vems/vilkas villkor) – sådan den tar sig uttryck genom mobilanvändandet i klassrummet.

Forskningstiden har således använts till att transkribera och analysera empiri (videoinspelningar av gymnasieelevers interaktion med kamrater och lärare, samt inspelningar av de aktiviteter som elever är involverade i via sina smarta telefoner) samt skrivande på en artikel.

Under hösten har jag också deltagit i projektmöten med projektdeltagare i Karlstad, och jag har tillsammans med projektdeltagare från Karlstads universitet deltagit i ett större projektmöte i Helsingfors med ett forskarteam från Helsingfors universitet och Åbo akademi. Genom denna medverkan har jag skaffat mig kännedom om projektets specifika tekniska, metodiska, empiriska, analytiska och etiska frågeställningar och utmaningar.

I december månad var jag också med och samlade in ny empiri för projektet.

Dan Åkerlund

Lektorsforskning

Projekt:

Uppkopplade klassrum - Connected Classrooms

Projektledare: Christina Olin Scheller och Marie Tanner

Omfattning: 10% under hela året (ej CSL-medel), dessutom ytterligare 15% (CSL-medel) under september till december för ett pilotprojekt – se nedan.

Forskningsprojektet *Uppkopplade klassrum* påbörjades hösten 2015 med en pilotstudie och tog fart under våren 2016. I projektet undersöks hur mobiltelefoner och datorer används av gymnasieelever under lektionstid och vilken funktion de fyller. Under 2016 deltog Christina Olin Scheller och Marie Tanner, samt Ulf Buskvist, Stig-Börje Asplund och undertecknad i empiriinsamling, möten och seminarier och samtliga arbetade också med olika texter kopplade till projektet.

Projektet samarbetar också med sitt finska systerprojekt *Textmöten* vid Åbo Akademi och Helsingfors universitet. Projektledare där är Fritjof Sahström.

Genomförande:

Jag har under året deltagit i empiriinsamlingen där min roll varit att tillsammans med någon av de övriga i projektet spela in vad som händer på en elevs mobiltelefonskärm och datorskärm under ett lektionspass, och genom att med en eller två videokameror följa denna fokuselev och dess interaktion och kommunikation med andra i klassen. De lektioner som följts här har varit inom ramen för så kallade teoretiska gymnasieprogram. Jag har varit med vid ca 20 av de 40 lektionspass som spelats in på detta sätt. Under hösten kunde jag tack vare en extra tilldelning (10% under fyra månader) genomföra en egen mindre pilotstudie, där lektioner på gymnasiets yrkesprogram yrkesämnen följdes (frisörprogrammet, VVS-programmet och mur- och betongprogrammet). Här användes enbart en stillbildskamera och fältanteckningar och syftet med denna pilotstudie var att fånga dels lärarinitierade användningar av mobiltelefoner och datorer/surfplattor, dels på vilka andra sätt eleverna använde tekniken inom ramen för undervisning och som ett socialt och praktiskt verktyg.

Jag har också deltagit i de seminarier som genomförts inom projektets ram och i några av de analyser som gjorts av det inspelade materialet, samt fått möjlighet att deltagit i två symposier/seminarier i Helsingfors tillsammans med den finska forskargrupp som arbetar med projektet *Textmöten*: 14-15 april och 21-22 september (2016).

Resultat

De preliminära resultaten från pilotstudien pekar dels på att det finns undervisning där mobiltelefonerna används mycket aktivt och medvetet, framförallt för att söka information och för dokumentation, dels att användningen skiljer sig mycket åt mellan olika klassrum och yrkesprogram. Resultaten väcker många frågor men empirin räcker inte till att dra några slutsatser från.

Catharina Tjernberg, Karlstads universitet, Institutionen för pedagogiska studier

Karin Forsling, Karlstads universitet, Institutionen för pedagogiska studier

Framgångsfaktorer för skriv- och läslärande i förskoleklass och lågstadium

Forskningsämne

På Karlstads Universitet, Institutionen för Pedagogiska studier, bedrevs under 2016 ett pilotprojekt med fokus på framgångsrika arbetssätt och metoder för elevers skriv- och läslärande i förskoleklass och lågstadium. Detta är ett första steg för att formulera en ansökan till ett större forskningsprojekt.

Pilotprojektets övergripande syfte är att bidra med kunskaper inom området *elevers tidiga skriftspråsutveckling*. Genom att sätta fokus på pedagogers uppfattningar om vad som är framgångsfaktorer för att *förebygga, identifiera* och *undanröja hinder* i elevers skriv- och läslärande, svarar vi mot det övergripande syftet.

Teoretiskt ramverk

Intentionerna för och på vilka sätt lärmiljöer och lärsituationer designas och iscensätts, har betydelse för elevers lärande och meningsskapande (jfr Jewitt, 2009; Kjällander, 2011). Detta är än särskilt betydelsefullt för elever i behov av stöd (jfr Ahlberg, 2009; Forsling 2010; Tjernberg, 2013).

Specialpedagogikens centrala uppdrag är att överbygga klyftan mellan elevens förutsättningar i förhållande till omgivningens krav. Lärarens vägledande princip ska vara att alla elever ska få möjlighet att lyckas i skolsammanhangen och att den principen kommer att vara den totala variationen av elever till godo Tjernberg (2013). Det handlar vidare om hur skolan fördelar och prioriterar sina resurser. De specialpedagogiska resurserna fördelas på olika sätt utifrån den syn skolan har på lärande och särskilt stöd.

Pilotprojekt som ligger till grund för detta paper utgår från designorienterad teori. Design för lärande hjälper oss att förstå lärande i relation till ett sammanhang och till de förutsättningar som skapas för lärande i olika miljöer och situationer (Leijon & Lindstrand, 2012).

Forskningsdesign

Studien genomfördes vid fyra skolor i två svenska kommuner, med deltagare från förskoleklass, lågstadium och specialpedagogik. Datainsamlingen skedde genom kvalitativa gruppsamtal. Dessa hade formen av kunskapssökande dialoger (Kvale, 2007) och de varade cirka en timme. De dokumenterades genom ljudinspelning och transkriberades. Analysen skedde genom meningskategorisering.

Resultat

Resultaten visar på deltagarnas fokus på vikten av skrivande framför läsande när det gäller elevers skriv – och läslärande.

Specialpedagogiska och språkteoretiska perspektiv används som utgångspunkter för förklaring av skriv- och läslärande och skriv – och lässvårigheter. Utifrån specialpedagogiska och organisatoriska perspektiv nämns utmaningar i relation till undervisning av elever med andra modersmål än svenska samt elever med språkstörning, dyslexi, och beteendeproblematik.

Vidare talar deltagarna om vikten av att använda många olika arbetssätt, verktyg och metoder. De utvecklande möjligheter deltagarna ser i arbetet med att arbeta multimodalt handlar såväl om elevernas kollaborativa lärande, motivation och glädje som strukturer, förebilder och stöd för lärande. Det handlar om balanserad undervisning där form, funktion och innehåll är i samspel med varandra.

Relevans för forskningsfältet

Dagens digitaliserade samhälle ställer ökade krav på elevers kommunikativa kompetenser. Att behärska det skrivna ordet i en vidgad betydelse hänger samman med demokrati och jämställdhet. Det råder samstämmighet bland forskare om lärares betydelse för elevers lärande. En av lärarens viktigaste uppgifter är att designa lärmiljöer och lärsituationer som leder till elevers språk- skriv- och läslärande. Utifrån ett specialpedagogiskt perspektiv vill vi belysa hur olika pedagoger beskriver hur de arbetar för att *förebygga, identifiera och undanröja hinder* i elevers skriv- och läslärande.

Presentationer

Projektets resultat kommer att redovisas i en forskningsrapport under 2017 och vara underlag för konferenspresentationer i forsknings- och kompetensutvecklingssammanhang. Ett abstract är insänt till forskningskonferensen Skriv! Les! i Trondheim, maj 2017.

Redovisning av forskningsmedel från CSL, 2016

Fördelning av tidigare ofördelade forskningsmedel för 2016 (DnrLUN 2016/63)

Åsa Wedin, professor i pedagogiskt arbete, Högskolan Dalarna/gästprofessor,
Karlstads universitet

Birgitta Ljung Egeland, universitetslektor i svenska språket/svenska som andraspråk,
Karlstads universitet

Susanne Duek, doktorand i pedagogiskt arbete, Karlstads universitet

Projektbeskrivning

Bakgrund, syfte och mål

Enligt rektorsbeslut nr 44/16 får LUN föra över medel från 2015 för kompetensutveckling inom strategiskt viktiga områden till 2016. Sådana medel ger möjlighet till stöd för särskilda insatser för att utveckla forskningsverksamheten strategiskt och att öka forskningsförankringen i lärarutbildningarna. En sådan satsning som sågs som särskilt angelägen tog utgångspunkt i den stora brist på lärare med kompetens i Svenska som andraspråk som råder. För att öka och förbättra utbildningen för lärare med denna inriktning krävs satsningar på forskning. Enligt dekanusbeslut (DnrLUN 2016/63) skulle därför medel nyttjas för forskning i Svenska som andraspråk.

Genomförande

Svenska som andraspråk vid Karlstads universitet är en liten ämnesmiljö med fem fast anställda medarbetare, varav en är disputerad. Det finns ett stort behov av att forskningsanknyta utbildningen i ämnet och av att skapa nätverk. Kontakten med andra lärosäten är mycket viktig för att kvalitetssäkra ämnesmiljön. Våra fortsatta möjligheter att genomföra uppdrag för Skolverket är beroende av vår fortsatt starka kompetens. En stor del av vår verksamhet är för tillfället utbildning på uppdrag av Skolverket. Professor Åsa Wedin, Högskolan Dalarna, förordnades därför som gästprofessor vid Karlstads universitet. Arbetet har handlat dels om strategiskt arbete för att stärka ämnets möjligheter att ansöka om examensrätt för kandidat och magister, dels om att skriva fram relevanta och bärkraftiga ansökningar om forskningsmedel. Vid en arbetskonferens i november inleddes också ett vidgat samarbete med ytterligare två lektorer Jenny Rosén och Samira Hennius, från Högskolan Dalarna och Stockholms universitet.

Resultat

En projektansökan har skickats till Riksbankens Jubileumsfond med titeln *Nyanlända familjers möte med svensk skola. Villkor för samverkan och tillitsskapande*. Huvudsökande är Åsa Wedin och ansökan har godkänts av rektor vid Högskolan Dalarna. Medsökande är Samira Hennius, Birgitta Ljung Egeland och Jenny Rosén. I projektet söks också för en forskningsassistent, Susanne Duek, som ej är disputerad vid ansökningstidens utgång. Nedan följer en kort sammanfattning av projektbeskrivningen:

Hur kan samverkan mellan skola och nyanlända föräldrar med kort eller ingen skolbakgrund utvecklas? I forskningslitteraturen finns mycket lite att erbjuda som svar på frågan, trots att samverkan mellan hem och skola berör såväl skolframgång för elever som nyanlända familjers villkor för integration och delaktighet. Projektet tar sin utgångspunkt i den nyanlända familjen för att studera möten och samverkansprocesser mellan hem och skola ur tre perspektiv: föräldrarnas, barnens och lärarnas. Med möten avses de kontaktytor som finns mellan hem och skola såsom utvecklingssamtal, hämtning och lämning, veckobrev och läxor. Samverkan förstås som en process som involverar interaktion, tillit och delaktighet. Intresset riktas mot de villkor för samverkan som skapas samt de normer om föräldraskap som dessa är inbäddade i. Genom att ta utgångspunkt i ett normkritiskt och intersektionellt perspektiv syftar projektet till att öka vår kunskap om frågor om språk, makt och aktörskap i möten mellan nyanlända föräldrar och skolan. Tillitsskapande är en central dimension i

samverkan mellan dessa familjer och skolan och förstås i projektet som en socialt situerad, dynamisk och dubbelverkande process, där både kunskap och tidigare erfarenheter får betydelse. Likaså spelar synen på denna föräldragrupps språkliga och sociala kapital en central roll. Studien har en etnografisk ansats och datakonstruktionen sker genom observationer och intervjuer i både hem och skola, med fokus på kritiska händelser. Härigenom kan projektet bidra med värdefull kunskap om villkor för föräldrasamverkan och skolan som bro till det svenska samhället för nyanlända föräldrar med kort eller ingen skolbakgrund.

Arbetet med ytterligare projektansökningar till Skolforskningsinstitutet och VR är pågående, då med en medsökande från Umeå universitet. Dessa ansökningar kommer att involvera nyanlända elever med kort eller ingen skolbakgrund inom vuxenutbildningen och har inriktningen aktionsforskning. Inom detta område finns ett mycket stort behov av forskning. Arbeta pågår också med planerade, gemensamma publikationer inom forskningsfältet.